

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 95. szám
1940. április 27., szombat

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvénytiszteleti bejegyzési szám: 10/1—1938.

Tavaszi bombazápor

Uj hang vegyült a hadijelentésekbe, a hadviselő országok fővárosaiból keltezett közlésekbe. Uj hang, amelyet még kevésbé finom füli hallgatók is előhangnak tekintenek, beharangozónak — a háború most megkezdődő új fejezete előtt. Ezek a feltétlen figyelemreméltó közlések arról szólnak, hogy a hadviselő felek kölcsönösen megvadják egymást nyílt városok bombázásával s nem késnek hozzáfűzni megállapításukhoz, hogy a maguk részéről sem marad el a — megtorlás. Ami ugy értendő, hogy „ha te bombázod az én nyílt városaimat, megölöd védtelen polgárait, hát a magam részéről is hasonlóval fizetek”. Egyelőre csak rádió- és sajtóvita folyik a „felsőbbség” kérdéséről, de már bizonyosnak látszik, hogy a háborús cselekmény fejlődése ebben az irányban halad. A mögöttes országrészek felé tart a pusztulás, a vérvizatar.

A háborút megelőző sajtóvélemények már rég hangoztatják, hogy a most már folyamatban levő háboruban nem lesznek szigorúan elhatárolt harcterek, nem csupán a felvonultatott haderők tényleges hadászati erejének megtörése a cél a korszerű harcászat előírásai szerint hanem mindent el kell pusztítani, ami ellentállást jelenthet. Meg kell törni az ellenfél gazdasági erejét, tönkre kell tenni utánpótlási lehetőségeit és nem utolsósorban a mögöttes országrészek lakosságának lelkierejét. Ezt nevezik „totális” háborúnak s ugy látszik, ez a harcmodor nem csupán a katonai szakirodalom elképzelése, hanem most már elérkezett a megvalósulás pillanatához.

Arról, hogy mit jelent a „totális” háború, éppen csak fogalmat alkothatunk, mert csupán izelítővel szolgál a spanyol polgárháború és a lengyel hadjárati. Az európai háboruból az ideig bizonyos „előzékenység” nyilvánult meg, hiszen már az ellenségeskedések megkezdésekor kölcsönösen kijelentették a hadviselők, hogy szigorúan csak harcászati és katonai célpontokat támadnak majd repülőhaderejükkel és ezt a kötelezettséget többé-kevésbé be is tartották mindkét oldalról. A nagyvárosok, a milliók és százszázas emberi települések izgalma között, elsőtétlenségben, légvédelmi óvintézkedések közepette átkeltek az éjszák, de még egyetlen bomba sem tépte fel London vagy Berlin, Páris vagy Hamburg uccáinak kövezetét.

A totális háború legfontosabb és legfélelmetesebb eszköze — a repülőgép. Lehetetlenül ostromló, mindent meghódítani akaró emberagvak nagyszerű teljesítménye, a repülőgép az az eszköz, amely hadseregek, harcveretek felett, a magasságokon átszárnyalva elviheti a halálos üzenetet a nagyvárosok fölé, ahol százszázalékosan elpusztulnak a buncék mélyén és várják, mikor szakad feléjük a pokol minden szörnyisége. Nem ok nélkül készülődtek a nagyhatalmak gondos alaposan a légiháborúra s nem ok nélkül alkalmazták fel a harci repülőgépek tízezreit. Meghízható becslések szerint a szembenálló ellenfelek 30.000 darab különböző fajtájú repülőgéppel rendelkeznek, háromszor tízezer engedelmes gépmadár áll készen, hogy motorbugásával a halált hirdesse. Amerikai szaklapok közlése szerint az Egyesült-Államok repülőgépparanc 1939. elején 175 millió dollár értékű rendelkezése volt s a tényleg leszállított gépek értéke 1939. folyamán 288 millió dollárra emelkedett, míg 1940. elején a rendelkezések értéke elérte a 680 millió dollárt. Májusban már újabb 8000 gép készítésére indultak tárgyalások több mint egymilliárd dollár értékben.

Nyilvánvaló tehát, hogy a mostanában elhangzó vadak lölelőkészítési tervek következményei. Azt a célt szolgálják, hogy indokolttá tegyék a hatalmas légihaderő „alapos” „célrányos” felhasználását. Azt pedig, hogy ez mit jelent, csak akkor érthető, ha tudomásul vesszük, hogy Európában tizenöt olyan célpont kínálkozik, ahol több mint egymillió ember lakik. Ebből négy számítható a nyugati szövetségesek számlájára — London az elővárosok nélkül 4.400.000 lakossal, Páris 2.900.000, Glasgow és Birmingham egyenként 1.200.000 lakossal — három pedig a német birodalomban, nevezetesen Berlin 4.300.000, Bécs 1.900.000 és Hamburg 1.200.000 lakossal. Ezenkívül Angliában 41, Németországban Ausztriával és a Csehszlovákia, illetve Lengyelországtól elcsatolt területekkel 61, Franciaországban pedig 15 olyan várost bombázhatnak a repülőgépek, amelyeknek lakosság 100.000 és 800.000 lélekszám között van. A német birodalomban 23 millió, Angliában 14 és fél, Franciaországban 8 és fél millió ember él ezekben a nagy városokban.

Ezekről a társadalmi központokról esik most szó az egymással ellentmondó jelentésekben, amelyekről lehetetlen megállapítani, melyik felel meg a valóságnak. Melyik hadvezetőség felelhet azért a repülőgép-

A levegő uralmáért folyik a küzdelem

Németország repülőhaderejének erélyes felhasználásával támadja a norvégiai szövetséges csapatokat és biztosítja egymástól távolesó hadseregeinek utánpótlását — Elénk harci tevékenység az északeurópai harctéren — Kölcsönösen védtelen városok bombázásával vádolják egymást az ellenfelek

„Olaszország pontosan tudja, mit akar”

Az európai háború hadieseményeiről nehéz tiszta képet alkotni, hiszen annyiféle hír kerül forgalomba, ahány hírorrás szolgáltatja a szenzációkat. Az események továbbra is a norvégiai harctéren peregnek le, ez azonban csak előjátéka annak a nagy küzdelemnek, amely most bontakozik ki és amely a levegő uralmáért folyik. A norvégiai küzdelem Anglia elleni légi támaszpontokért, a Skandináv-félsziget nyersanyagkincseiért és nem utolsósorban a katonai főnyerő bebizonyításáért folyik s ez utóbbi vonatkozásnak kétségtelenül döntő hatása lesz a semleges országok további magatartására. Olaszország, a délkelet-európai országok a nyugati semlegesek és kétségtelenül Moszkva is feszült érdeklődéssel figyeli a háború eme szakaszát, amikor az állóharc tényleges ütközetekké fejlődött. De elsősorban talán Svédország érdekelt az események alakulásában, mert nem ok nélkül ismétlődnek meg a jelentések, hogy Svédország a háborubasodródás küszöbén áll. Esemény-hiranyagunk a különböző harcterekről, a semlegesek arcvonaláról, a gazdasági frontról és a diplomáciai háborúról a következők:

Rómából jelentik: A Stefani közli, hogy a belügyminiszteriumi államtitkár péntek reggel benyújtotta a Kamarában miniszteriuma költségvetését. Felsőházában a következőket mondotta:

— Ezekben a drámai órákban, amelyeket Európa ma átél, senki sem kezdeskedhet arról, hogy mennyi ideig maradhatnak még nyugodtan a még létező számos békeközisok. Az olaszok tudják azt, hogy csak azok a népek irányíthatják a történelem örök és nagy folyamatait, amelyek harcok amelyeknek határozott céljaik vannak és amelyek magasabb eszmékért küzdenek. A fasiszta Olaszország pontosan tudja, mit akar. A megoldásra váró kérdéseken kívül Olaszország a nagy nemzet szerepét is követeli, hogy bebizonyítsa polgári és katonai erejét és hogy megszilárdítsa birodalmi tekintélyét. Az olasz nép a Duce vezése alatt ma még jobban érzi hivatásának fontosságát. (Rador).

Róma és a hadviselők viszonya

Róma. A semlegesek arcvonalának legfontosabb pontja Olaszország magatartása. Róma még nem tisztázta álláspontját, de az olasz fővárosban nem tagadják, hogy Olaszország mindenképpen érvényesíteni kívánja követeléseit a háborúval kapcsolatban.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Mussolini személyesen elnököl május elsején a minisztertanácsban s mivel a lapok erről semmit nem közölnek az a vélemény, hogy ezalkalommal a nemzetközi helyzetről s Olaszország katonai előkészületeiről tárgyalnak.

Az Informazione del Giorno olasz hírlap tudósító iroda cikke közli a különböző külföldi lapok híreivel kapcsolatban, amelyek szerint Olaszország állítólag beavatkozik a háborúba.

Az olasz hírlaptudósító iroda megállapítja, hogy ezek az állítások önkényesek, mintahogyan önkényes megállapítások azok is, amelyek a Jugoszláv—Szovjet kereskedelmi tárgyalásokról szólnak. Olaszország és a Balkán államai között viszony rendes.

Róma nem akar támadni, de éber figyelem-

mel kíséri az eseményeket és tevékenysége arra irányul, hogy a Balkán békéjét fenn-tartsa.

Különben Mackensen római német nagykövet Berlinből visszatért Rómába, ahol szász beszélgetést folytatott Ciano gróf olasz külügyminiszterrel.

Róma. (Rador.) A kamara tegnapi ülésén, amelyen Mussolini is résztvett, Giunde képviselő élesen támadta Franciaországot és Angliát. Amikor Olaszország külpolitikai ellenfeleiről beszélt.

Angliáról és Franciaországról úgy említett meg, mint amelyek kétségbeesett erőszaktevéseket tesznek a fiatal és felléptő népek visszaszorítására.

Azt ajánlotta a külügyminiszternek, készítse politikai térképet azokról a területekről, amelyek Olaszországra nézve, biztonsági szempontból elsőrangú fontosságúak.

A térképen való felvételre ajánlotta Gib raltárt, Maltát, Hailát, Cyprust és Bizertát, amelyek hírtökében Olaszország megszabadulna attól a nyomástól, amely alatt Anglia és Franciaország e területek birtokában tartják és tartották Itáliát.

tért, aki a légharító ütegek tüzeiben, ellenséges gépmadarakkal viaskodva, azzal a rendeltetéssel kering az ellenséges terület felett, hogy minél több pusztulást okozzon. Ki adhat számot arról, hogy milyen célpontokra dobja le bombáját a légihaderő valamelyik egysége hiszen a gépekben emberek ülnek, halálraosztott vezetés küzdelembe bonyolódott emberek s lehet a katonák még olyan jegyzelmest lehet még annyira öntudatos, higgadt, nyugodt, csak ember marad, aki nek emberj lénye nem maradhat idegen attól, hogy körülötte a halál kering.

De nem is ez a fontos, Nem az elsőbbség kérdése a lényeg. Hiába igyekeznek a legnagyobb gonddal előre elhárítani a felelősséget. A szavak világán túl az a valóság, hogy mindkét oldalról az általános, mindenre kiterjedő háborút készítik elő és igyekeznek meg-

kolni. Nem azon mulik, hogy angol, német vagy francia gépből zuhan-e le az első bomba valamelyik „nyílt” városra, mert hiszen mindez már időre elhatározott irányelv. Csupán megvalósítás.

Kérdés azonban, hogy amikor azzal foglalatkosodnak a külügyi hivatalokban, a háborús eszmetérlesztő központokban, a harci hírvető irodákban, hogy az ellenfélre hársítsák a felelősséget gondolnak-e arra a felelősségre is, amelyet a jellemények irányában átháríthatatlanul vállalniok kell majd mindazoknak, akik a háborút vezetik. Gondolnak-e azokra a következményekre, amelyek nem maradhatnak el a „totális” háború esetén s merik-e vállalni azt a termet, ami a bombavetéstől terhes, ércesével megtermékenyített talajból sarjulhat. Mert ez lesz az igazi felelősségvállalás... (b. k.)

Berlin sorozatos német győzelmeket jelent

Berlin. A német hadvezetés további sikerekről közöl jelentéseket az északeurópai hadszínterről. A DNB jelentése hangsúlyozza a német légi haderő fokozott norvégiai tevékenységének jelentőségét és több brit repülőgép elpusztításáról ad számot. A norvég haderők ellen is tevékenyen harcolnak a német légi egységek és öt norvég vadászgépet lelőttek.

Stockholmi jelentés közli, hogy bár a szövetségesek előnyomulása Stankieren keresztül elkészt. Trondhjem körülzárása tovább folyik.

Égész éjjel harcoltak az angol előretolt egységek a német csapatokkal, amelyek motorizált egységekkel is rendelkeznek, s amelyeket tengeri egységek is támogatnak.

A németek légiúton is szállítottak erősítéseket Trondhjembe. Ugyancsak stockholmi jelentés közli, hogy az utóbbi napokban több száz német repülőgép érkezett Norvégiába. Stockholmon keresztül érkezett a Reuter-ügynökség azon jelentése is, amely közli, hogy a németek elfoglalták Rörog városát, amely 100 kilo méterre fekszik Trondhjemtől délkeletre. A német csapatok erős nyomást gyakorolnak a vasútvonalra is, melynek egy része angol kézben van.

A német sajtó élénken foglalkozik Svédország helyzetével és a lapok megállapítják, hogy ha a Skandináv félsziget második országa is belesodródik a háborúba, nemcsak Németország válaszolna azonnal tetteikkel, hanem a Szovjet sem maradhatna tétlen, mivel határainak a Keleti-tengerhez történt visszahelyezése következtében érdekeltté vált.

Érdekes az a nyilatkozat, amelyet Raeder tengernagy, a német tengeri haderő főparancsnoka az eddigi tengeri háborúval kapcsolatos jelentésekről tett, egy amerikai hírközlő iroda munkatársának és amely a következőket tartalmazza:

— Az angol tengernagy hivatalnak ama kijelentésére, hogy aknákkal zárták el az Északi-tenger skandináv partvidékét, le kell szögezniem, hogy a szövetségesek ilyenértelmű nyilatkozata csak arra jó, hogy az angol-francia közvéleményt propaganda célból tájékoztassa és kedvező beállítással tüntesse fel a szövetségesek hadiflottáinak teljesítményét. Az angol tengernagy hivatal által bejelentett nagykiterjedésű aknazár létesítése csak több hónapos munka után történhet és nem olyan rövid idő alatt, mint azt bejelentették. Hogy mennyire nem teszi a tényleget az angol tengernagy hivatal bejelentése, arra a legjobb bizonyíték az, hogy az aknazár ellenére a német csapatszállítás, hadianyag utánpótlás a legnagyobb rendben folyik.

— A szövetségesek hadijelentéseikben több német hadihajó elsüllyesztését közölték. Erre csak az lehet a válaszom, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak, miután úgy a Cneiseanau, mint a Scharnhorst csatahajók sértetlenek. Éppen úgy hamisnak bizonyult az a hír is, amely szerint a Lloyd társaság tulajdonát képező Bremen áridshajót is elsüllyesztették. A Bremen is továbbra a német tengerészeti szolgálatban áll.

— A német légierők is kitűnő szolgálatot tettek a Norvégia elleni hadműveleteik során és bebizonyították felsőbbességüket.

— A nyugati nagyhatalmak azon törekvése, hogy Németországot elzárják a tenger felől és ezzel gazdasági csapást mérjenek rá, nem fog célt érni. Németország kivételének elegendő piac áll rendelkezésre. A szövetségesek blokádháborúja nem vezet eredményre, a háborút egyébként sem szavakkal, hanem tettekkel lehet megnyerni és Németország — fejezte be nyilatkozatát Raeder tengernagy — a reál kényszerített háborút folytatja egészen a végső győzelemig.

Berlin. (Rador.) A német távirati iroda kijelenti, hogy a tegnapi nap a németek számára Norvégiában további térnyerés jegyében folyt le. A Trondhjemtől levő szorosoc most már teljes egészében megszállták a német csapatok és biztosították az erre vezető közlekedési vonalakat is.

Meghúsult ezzel az ellenfél arra irányuló kísérlete, hogy betolását dél felé kiterjessze. Ezzel kapcsolatban felmerül az a kérdés, vajon milyen feladatuk marad a Trondhjemtől északra partraszállt ellenséges csapatoknak. Számukra északi, Narvik felé való támadás szóba sem jöhet. Az Oslótól észak felé előnyomuló német csapatok az ellenséget hatalmas iramban üldözik.

A szárazföldi küzdelmekbe a német légi erő több ízben eredményesen beavatkozott. Eredményesen megtámadott felvonulásában levő osztagokat és gyülekező helyeket. Az egyik

Berlin jelenti:

„Megkezdődött a nyílt városok elleni légiháború”

A Német Távirati Iroda jelenti: Két modern norvég torpedóvadászt német szolgálatba állítottunk, két ellenséges tengeralattjárót elpusztítottunk a Skagerrákban. A német repülőik megszállították az ellenség közlekedését Lillehammertől, Trondhjemtől és Bergenből északra. Egy angol cirkálót a norvég part előtt bombatalálattal ért, mire visszavonult. Három angol gépet leterítettünk az Északi-tenger fölött, egyet Aalborg közelében. A Svylt szigete elleni angol támadás megrongálta Wenningsstad üdülőhely több házát. Angol repülőik bombákat dobtak egy schleswig-holsteini helység külvárosára, holott itt semmilyen katonai célpont nem volt. Ezzel az ellenség megkezdte a nyílt és katonai fontosság nélküli városok elleni légiháborút.

Berlin. (Rador.) A német sajtó megállapítja, hogy az utóbbi időben megismétlődtek azok az esetek, amikor brit repülőgépek bombákat dobtak le nyílt német városokra, amelyeknek semmiféle katonai jelentőségük nincs. Április 12-én a schleswig-holsteini Helligenhafen város pályaudvarát, április 22-ről 23-ra virradó éjszaka pedig Osló város polgári lakosságát bombázták. A következő éjjel a schleswig-holsteini Heide vá-

London jelenti:

„A Trondhjemtől északra lévő szövetséges csapatok megtették kötelességüket”

London. Az angol hadügyminisztérium azokkal a német állításokkal kapcsolatban, amelyek szerint a norvégiai brit csapatokat „pozdorjává zúzták” megállapítja, hogy a szövetséges haderők tervszerűen vonulnak fel Norvégiában.

Azok az egységek, amelyek Trondhjem felé nyomultak előre, a német erősítések miatt abba a veszélybe kerültek, hogy elvágják összeköttetésüket az angol főerőtől és az elővéd csapatai ezért visszavonultak, de az ellenség nem követte őket, hanem védelemre rendezkedik be. Az angol csapatok némi veszteséget szenvedtek.

Mander liberális képviselő az alsóházban azt a kérdést intézte a kormányhoz, hogy megtörtént-e minden intézkedés a német vasbeszerzés megakadályozására. Buttler külügyi államtitkár kijelentette, hogy tisztában van a kérdés fontosságával, de a jelenlegi körülmények között részletes választ nem adhat.

Az angol sajtó nyugodt hangon, de elhatározottan ír a háború fejleményeiről. A Daily Mail szerint

Göring tábornagy nagyvárnyu légitámadást készít az angol hadi, kereskedelmi és szállítóhajók ellen.

A lap hangsúlyozza, hogy a levegő uralma éppen olyan fontos, mint a tengerfeletti hatalom. Ezzel a kérdéssel foglalkozik a News Chronicle is és azt hangsúlyozza, hogy a németek nem rendelkeznek tulsullval a levegőben. Az összes lapok rámutatnak arra, hogy a norvégiai szövetséges haderőt légi egységekkel is a legerélyesebben támogatni kell. Az angol fővárosban kimutatás készült, amely szerint az USA repülőgépgyártása ezévből 23.000 darabra emelkedik, a motorgyárak pe-

pontor az ellenséges csapatok szétfutottak és az erdőben találtak menedéket. Ez alatt a német repülőgépek az ellenséges járműveket szétrombolták és így előrehaladásukat megbenítették.

Az egyik repülőtéren 11 angol repülőgépet erősen megrongáltak. Megjegyzni a jelentés, hogy az utóbbi napokban az angol repülőik oslói támadása során magánházakat és konzulátusi épületeket is bombáztak.

Ugylátszik ezekkel a módszerekkel akariák megmutatni az angol repülőik a norvégeknek, hogy segítik őket. — fűzik német részről a jelentéshez.

Stockholm. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: Egy repülőgép kedden svéd terület fölött repült el Warberg környékén. A repülőgép olyan magasan haladt, hogy nem lehetett megállapítani nemzeti jelzését, de miután németnyelvű, németellenes propaganda-iratot dobott le, arra következtettek, hogy a gép angol nemzetiségű volt.

rost bombázták és a Svylt szigeten levő Wenningsstad üdülőhelyét. Bár az okozott károk nem jelentősek, ezek az esetek igazolják azt a rendszert, amely ellen Németország nem maradhat sokáig közömbös. A német légihaderőnek rendelete van arra, hogy a katonailag nem fontos, nyílt városokat ne bombázzák. Ha azonban az angolok folytatják az ilyen természetű támadásokat, úgy egy nap számukból arra ébredhetnek fel, hogy a bombázásra a németek bombákkal válaszolnak.

London. (Rador.) A légügyi minisztérium jelenti: A német hadvezetés jelentése azt állítja, hogy angol repülőgépek kedden éjjel támadást intéztek olyan védetlen helységek ellen, amelyekben katonai célpontok nem voltak. Ez az állítás nem felel meg a valóságnak. A Svylt sziget ellen végrehajtott támadás a westerlandi repülőtér ellen irányult, amely rendkívül fontos katonai támaszpont és a legjobban védett repülőtér egész Németországban. Heide városát nem támadták meg. Említésreméltó, hogy a németek március 17-én bombákat dobtak el az Örkney szigetekre, amikor több polgári személy esett áldozatul.

dig 35 ezer darab gépet állítanak elő.

Az Egvesült-Államok gyártal teljes mértékben kielégíthetik a szövetségesek igényléseit, úgy hogy nyolc-tízezer gépet szállíthatnak idén.

London. A Daily Mail haditudósítója jelenti, hogy Trondhjemtől északra levő szövetséges csapatok eleget tettek kötelességüknek és négy napon át feltartóztatták az ellenség előnyomulását.

Az itt lefolyt harcok során mindkét részről súlyos veszteségeket szenvedtek a csapatok. A szövetségesek Lillehamornál történt visszavonulása előrelátható volt, mert a német gépesített osztagoknak nem tudtak semmiképen ellen állni. Az angol és norvég csapatok új állásokat foglaltak el és az ellenséges osztagokkal már felvették a harcot.

A németek mindent elkövetnek, hogy fokozzák előnyomulásuk ütemét az eddig még meg nem szállt területek felé. Ez azonban a terep viszonyok miatt súlyos nehézségekkel jár.

Ugyancsak londoni jelentés szerint a németek Rörosba való bevonulása nagy gyorsasággal történt. A szövetséges csapatok kezükben tartják a Rörostól északnyugatra levő Stören vasúti csomópontot. A szövetségesek új állása Steinkjertől 4-6 kilométernyire húzódik.

A szövetségesek itteni állásait elérni annak a három torpedórombolónak a tüzelelése, amely napokkal ezelőtt behatolt a trondhjem-i fjord belsejébe. Trondhjemtől délre 20 kilométernyire vannak a német csapatok. A norvég csapatok velük szemben ásták be marukat és ugylátszik legközelebb a harcok Bundmoondnál lesznek és ezek dönthetik el majd a störeni vasúti csomópont sorsát.

Páris szerinti:**Osszhangba lehet hozni a Földközi tenger országainak érdekeit**

Páris. Reynaud francia miniszterelnök a Kamara külügyi bizottsága előtt tájékoztató beszédet mondott a külpolitikai helyzetről. Elismeréssel szólott a norvég ellenállásról, kiemelte a Quisling-kormány bukásának jelentőségét, majd a német tengeri haderő veszteségeivel foglalkozott.

Részletesen megemlékezett az olasz-francia viszonyról is a miniszterelnök és kijelentette:

Ha a Franciaország részéről kívánt megértő eszmecsere a két ország között fennálló kérdések rendezésére eddig lehetetlen is volt, a felelősség nem a francia kormányt terheli és a francia kormány meggyőződése, hogy összhangba lehetne hozni a Földközi-tengeri országok jogos szükségleteit és érdekeit.

Végül hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy a szövetségesek fokozott erővel folytatják a háborút, amíg helyreállítják és biztosítják minden nép függetlenségét.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Campinchi francia haditengerészeti miniszter bejelentette, hogy egy támaszpontjára visszaérkezett francia hajóhad parancsnokának nyilatkozata szerint

két német torpedórombolót elsüllyeszttek, egy német segédcirkálót torpedóval a levegőbe röpítették és egy német tengeralattjárót elpusztítottak.

A francia hajóhadat nem érte veszteség. A haditengerészeti miniszterium hivatalos közlést adott ki arról is, hogy francia torpedórombolók két német órhajót elsüllyesztettek.

Róma. (Rador.) A *Gazeta del Popolo* legutóbbi számában arról ír, hogy a németeknek nagy nehézségekkel kell megküzdeniök, ha az eddig elért harci eredményeket meg akarják tartani. A tengeri zár második fázisa a norvég ellenállásával fejeződik be és ennek következtében a német hadseregnek nem sikerült elfoglalnia Norvégiát, mielőtt az angol és francia haderő partra szállt volna.

Ruge norvég főparancsnok:**„A visszavonulás ideje végetért!”**

London. (Rador.) Ruge tábornok, a norvég haderő főparancsnoka az alanti felhívást intézte csapataihoz:

„Amikor hazátok földjét két hét óta védelmezték kötelességeket teljesíttek. Voltak esetek, amikor visszavonulásra kényszerültünk és az ellenség kezére került otthonotok. Bármilyen fájdalmas is, de szükség volt erre a visszavonulásra, hogy tervem megvalósuljon és időt nyerjünk a segítség érkezéséig. Ugy harcoltatok mint a norvégokhoz illik: bátran. Minden egyes ember teljesítette kötelességét és megszerezte az egész vihar tisztelét. Ezért köszönetemet fejezem ki. A visszavonulás ideje megszűnt. A szövetséges csapatok Észak-norvégiában Tondelagnál vannak és ott, ahol mi is tartózkodunk, nagyszámu csapat van utban felénk. Folytassátok a harcot ugyanazzal a vakmerőséggel és bizalommal, mint eddig. Maradjunk egyesülve és folytassuk a harcot a győzelemig!”

Svédország helyzete

Stockholmból jelentik: A Német Távirati Iroda hivatalosan jelenti, hogy a svéd kormány Olaszországban négy torpedórombolót rendelt. A hadihajók jelenleg utban vannak Svédország felé egy olasz hadihajó kíséretében.

Páris. (Rador.) A pénteken megjelent francia lapok továbbra is a skandináviai helyzettel foglalkoznak és azzal a veszéllyel, amely Svédországot fenyegeti. A *Le Matin* írja, hogyha Svédországot megtámadnák, a válság azonnali lenne. A németek által ejődzétek tűzvész eloltására a szövetségesek minden eszközzel rendelkeznek.

Leon Bjum a *Populaire*-ban azt írja, hogy a svédok emberileg mindent elkövettek, hogy a háborút ejkerüljék és olyan határozott, átdozatkész szellemet tanúsítsanak az esetleges háborúval szemben, ami tiszteletreméltó.

Az *Excelsior* szerint Németország most ideg-háborút folytat Svédországgal szemben, de a svédok tudják, hogy nem kell féjniök Angliától és Franciaországtól, csak Németországtól.

London. (Rador.) Az angol lapok felvejtik a

kérdést, hogy a Balti tengeri német kikötőkben folyó katonai készülődés bevezetése a Svédország elleni támadásnak, illetve az Aaland-szigetek elfoglalásának? A *News Chronicle* szerint az Aaland-szigetek elleni támadás nyugtalanítást okozna Moszkvában és rosszalását fejezné ki a szovjet kormány emiatt.

London. (Rador.) Azzal a hírrel kapcsolatban, amely egy angol lapban jelent meg és arról szólt, hogy a szövetségesek biztosítékot adtak Svédországnak arra, hogy támadás esetén nyomban segítségére sietnek, a Reuter-ügynökség hivatalos helyről szerzett értesülés alapján közli, hogy magától értetődő, ha Németország bárhol és bárkit megtámadna, úgy az Angliát és Franciaországot közvetlenül érinti. Ebből azonban nem lehet arra következtetni, hogy a szövetségesek kormányai különleges biztosítékokat adtak volna Svédországnak.

A dán vaj place

A *Berliner Börsenzeitung* írja: „A kopenhágai német cégekhez és településekhez az utóbbi napokban több ajánlat érkezett a dán cégektől. Az angliai áruszállítás megszűnése következtében a dán élelmiszer kereskedelem szükségesnek látja kivitelének átállítását. A dán kiviteli szervezetnek az angliai vaj, szalonna és tojás kivitel árgyvezését már az elmúlt csütörtökön törölték. A dán szövetségi vágóhidak központja megszüntette a tagok által Angliába szállított hizalt sertések árának kiízetését, mivel a raktárak tele vannak sertésekkel. Anglia eddig vajszükségletének 25 százalékát, tojászükségletének 35 százalékát és húszszükségletének mintegy a felét Dániából fedezte. A német és dán gazdasági szer-

Nyugaton tovább tart a nyugalom

Páris. (Rador.) A francia hivatalos jelentés közli, hogy a Saar-vidéken tűzérési akciók voltak. A Havas-ügynökség magyarázó közleménye szerint a nyugati arcvonalon a nyugalom tovább tart. A rossz időjárás miatt igen csekély volt a

légi tevékenység is. Az arcvonalon a Jecseké-lyebb mozgás sem volt tapasztalható. Csúpan a Saar mentén fejtték ki a tűzérési tevékenységet. Illetékes körök cáfolják, mintha a németek két francia repülőgépet lelőttek volna.

Helyén marad a lemondott belga kormány

Brüsszel. (Rador.) Lipót belga király ma délután 10 órakor kihallgatáson fogadta Pierlot miniszterelnököt, aki benyújtotta kormánya lemondását. A lapok nagy része hangoztatja, hogy

a kormány visszalépése a jelen pillanatban nem feje meg az ország érdekeinek és a sajtó a kormányválság gyors megoldását követeli.

Délben hivatalos jelentést adtak ki arról, hogy a belga király elfogadta Pierlot lemondását. A lemondott miniszterelnökkel folytatott megbeszélései után a király megkezdte a tárgyalásokat a válság megoldása érdekében. Elsőnek a szabadelvű párt vezérét fogadta kihallgatáson, majd

több politikai meghallgatást után ismét Pierlot miniszterelnököt bizta meg a kormányalakítással és a délután összeült minisztertanácson Pierlot közölte a kormánynak azt az elhatározását, hogy az összetételt illető minden változtatás nélkül tovább folytatja működését.

A minisztertanács után közzétették a királynak

Pierlot-hoz intézett kéziratát, amely többek között ezeket tartalmazza:

— A mostani pillanatban, amikor hadseregünk a határokon áll éber őrségen és mikor a nemzetközi helyzet minden polgárnak kötelességévé teszi az egység minél szorosabbra tételét, az idő nem alkalmas a belpolitikai okok miatti kormányválságra.

Német katonafelállítás Skóciában

Londonból jelentik: Egy nyugatskóciai városka temetőjében pénteken ünnepélyes katonai pompával husz német tengerészt helyeztek örök pihenőre. A német matrózok egy tengeralattjárón teljesítették szolgálatot és hajójukat az angolok elsüllyesztették. Az angol katonaság részéről diszszázad vonult ki a temetésre és háromszoros sor-tűzzel adta meg a tisztelet kifejezését. Mielőtt a koporsókat a sírgödörbe engedték volna, a kürtös az utolsó takarodót fújta. A behatolt sírokat horogkeresztes zászjával borították.

„URANIA” hozza husvétra az idei szezon bombalmját!

Vasárnaptól!

Romániában először!

A. DUMAS világhírű regénye filmen: a

VASÁLARCOS

Szerelem, izgalom, cselekmény! — A tolongások elkerülése végett kérjük, jegyéről idejében gondoskodjék! — TELEFON: 12-32.

Csufos kudarc

Irta: M.-L. Arsandaux

Pierre Hauteroche, a híres ügyvéd egy este vendégeket fogadott lakásán. Mindenkinek feltűnt szórakozottsága, úgyhogy egy csodálójá meg is jegyezte, látszik, gondja vannak. Hauteroche bevallotta, hogy másnap nehéz pere van, mire csodálójá lelkesen kiáltott fel:

— Ó, én nem nyugtalankodom ön miatt! Hiszen önnek olyan csodálatos rábeszélőképessége van.

— Nem tudom... — felelt Hauteroche, azután elmosolyodott: — de tizenkilenc éves koromban magam is meg voltam róla győződve.

— Meséljen, meséljen! — kérték minden oldalról és az ügyvéd engedett:

— Másod ves jogász voltam akkor és nagyon szegény. Leckéket kellett adnom és volt tanítványaim között egy kollégám, Ferbas a neve, a pénztárcája, a ruhái, cigarettái után ítélve vagyonos szülők gyermeke. Pontosan fizetett, de év vége felé hogy-hogynem, adósom maradt ötven frankkal Roppant összeg volt ez akkor. Julius volt, a vizsgákon már toul estünk. Ferbas haza készült, keresztet vetettem a pénzemre legalább is őszig. S egy nagyon meleg nyári délutánon szomjasan és elkéseredetten bakjattam a Place Saint-Michelen, Mikor egyszerre csak kit látok? Ferbas ült egy kávéház terraszán egy sárgahajú hölgyvel.

Belépnél, leülnél és egy pohár sört rendelni egy pillanat műve volt. Egész vagyonom három frank volt, tehát a sör ára, harminc centime, igen tekintélyes kockázatnak számított. Ferbas azonnal észrevett, le pattant és hozzám lépett: „Megbocsátatlan feledékenység, — mentegetőzött — ne haragudjék. Magam is rosszul állok, de várjon egy pillanatra...” Ezzel visszament asztalához, néhány szót váltott az ott ülő hölgyvel, majd visszatért hozzám és diadalmas arccal tett le az asztalra egy ötvenfrankos bankjegyet. Messziről a hölgy egyáltalában nem tett bizalomgerjesztő benyomást. Már nem is volt fiatal, ki lehet? Ferbas anyja? Vagy nénije? Nem lehetséges. Harminc évvel ezelőtt tisztességes asszony nem ültetett be csak egy egy diákkávéházba. A hölgy pedig határozottan ki is volt festve.

Gyanakodva néztem Ferbasra: „Igazán végtelenül sajnálom, hogy kénytelen volt kölcsönt kérni...” — mondtam, de Ferbas nevetve félbeszakított: „Kölcsönt kérni? De öregem, ön téved, én nem kölcsönt kértem, hanem kértem, egészen egyszerűen. Nem vette alaposan szemügyre azt a derék teremtetést? Hiszen legalább kétszer olyan idős, mint én vagyok! Ittúságommal bőségesen megtalálja a számítást, ne féljen!”

Csak elképedtem, Ferban, — mondtam megdöbbenve — esküszöm, hogy tréfál. Azt akarja mondani, hogy... De a csirkefogó csak nevetett: „En meg esküszöm, hogy nem tréfálok. Hiszen nincs nekem egy vasam se, valahogyan csak kell pénzt szereznem.” „De hát nekem sincs pénzem — vágtam vissza felháborodva — és mégse olyamodori ilyen visszatartó módszerhez. Önnek nem kellene egvebet tennie, mint...” „Mint dolgoznom, mint önnek, — fejezte be a mondatomat — köszönöm, nem kérek belőle.”

Egy ideig tehetetlenül néztem rá, mire elnevette magát és kezembe nyomta a bankjegyet: „Tegyed el a magáé.” „Soha! — kiáltottam dühösen — nem fogadok el ilyen származású pénzt. Nem szégyelli magát? Ember, gondolkozzék csak! Micsoda gyávaság ez, micsoda lelkülsmeretlenség! Követelem, hogy szakítson ezzel az életmóddal. Szívesen segítek magának, hogy újra tisztességes ember legyen. Nézze, szerezni fogok magának tanítványokat, dolgozzék becsületesen, megtalálja meg lehet élni úgy is, hogy az ember becsüli magát...”

Ekkor hittem azt, hogy van rábeszélőképességem. Minden ékesszólásomat látva vetve, igyekeztem meggyőzni Ferbast és boldogan láttam, hogy kezdi beadni a derekát. Lefestettem a kemény, munkás, de tisztas élet bronzot és a gyalázatot, melyben él és Ferbas lesütött szemmel hallgatott. De ekkor a sárgahajú hölgy kezdett türelmetlenül mozdulatokat tenni és Ferbas felállt. „Szóval megértettük egymást. — feleltem be — otthagya ezt a nőt. Ezt a sört nem iszom meg. Kifizetjük az ötven frankkal, a maradékot otthagyjuk a pincérnél, azt fogja hinni, maharádza vagyok. Ugy-e, nem kell nekünk ilyen pénz?” Ferbas undorodó mozdulatot tett.

Ezzel átadtam az ötvenest a pincérnek és azonnal kifelé indultam. Megfordultam még, hogy búcsút intsek Ferbasnak. És ekkor láttam, hogy

A Balkán-államok és a földközi tengeri helyzet átalakulása

Szófia. (Radiopress.) Popov, Bulgária külügyminisztere tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Olaszország bulgáriai meghatalmazott miniszterével. A tanácskozások a legszélyesebb keretek között folytak.

Bulgár politikai körök egyébként nagy figyelemmel kísérik az olasz lapok Földközi-tengeri helyzettel kapcsolatos cikkeit. Illetékes helyen ugyanis azon a véleményen vannak, hogy a Földközi-tengeren kialakuló helyzet nemcsak Olaszországot, hanem a Balkán-államokat is közelről érinti.

Moszkva. (Rador.) A jugoszláv gazdasági küldöttség Gyorgyevics volt pénzügyminiszter és Obranovics kereskedelmi és iparügyi helyettes miniszter vezetésével tegnap Moszkvába érkezett. A pályaudvaron Kucsarov helyettes külkereskedelmi népbiztos, a szovjet-orosz állami bank alelnöke és más személyiségek fogadták a jugoszláv gazdasági bizottságot.

Olasz hajók megvásárlásáról tárgyal a Magyar Tengerhajózási Társaság

Fiume. (Rador). Mint a Stefani közli, több fiumei és genovai hajótulajdonos tárgyalásokat folytat egy erős magyar pénzcsoporttal, magyar hajózási társaság létesítése céljából. A terv szerint a Magyar Tengerhajózási Társaság 60 ezer tonnányi olasz hajót vásárol meg, amelyeket a magyar áruk

szállítására használnák fel. A szállítás a fiumei kikötőn keresztül történne, amely egyúttal a hajók támaszpontja is lenne. A magyar hajózási társaság létesítése nagy mértékben hozzájárulna a fiumei kikötő forgalmának, valamint az olasz-magyar kereskedelmi kapcsolatok fokozásához.

Véres politikai párbaj Budapesten

Gróf Széchenyi Lajos harcképtelenségével ért véget a lovagias affér

Budapestről jelentik: Néhány hónapja már annak, hogy a parlament folyosóján tetteles incidens játszódott le két szélsőjobboldali képviselő között. Gróf Széchenyi Lajos nyilaskeresztes képviselő egy csoporthoz lépett és sorban kezelt fogott a csoport tagjaival. Közöttük állt Rátz Kálmán diszcidált nyilas képviselő is, akinek azonban Széchenyi tüntetően nem nyújtott kezet. Rátz ezért felejtősségre vonta Széchenyit, rövid, izgatott szóváltás hangzott el, majd Rátz Kálmán öklével Széchenyi Lajos arcába sújtott.

Az afférnak lovagias folytatása lett. A megbízottak többször tanácskoztak. A tanácskozásokat meglehetősen nehezítette, hogy gróf Széchenyi Lajos megbízottai bizonyos politikai szempontokat is fejhoztak, amelyek között szóba került a Rátz Kálmán által a nyilaspártnak annakidején adott re- verzális kérdése is.

A megbízottak végül fegyveres elégtételadás-

ban állapodtak meg. Az irajokat felterjesztették a legfelső katonai hatósághoz, amely a lovagias ügynek szabad folyást engedett. A párbajra azonban hosszabb ideig nem kerülhetett sor. Először gróf Széchenyi Lajos bejegedett meg, majd Rátz Kálmán igazolta orvosi bizonyítvánnyal, hogy betegem fekszik.

Most aztán lezajlott a párbaj. A felek az egyik budapesti vívóteremben álltak szemben egymással. A párbaj igen heves folyású volt. Már az összecsapás elején Rátz Kálmán kisebb karcolást kapott, majd később súlyos arcsebet ejtett gróf Széchenyi Lajoson. A vágást a kard éle okozta és igen mélyre hatolt.

A segédök megállapították gróf Széchenyi Lajos harcképtelenségét és ezzel az ügy a lovagiasági szabályok szerint befejezést nyert. A felek nem békültek ki.

Elvi jelentőségű bírói döntés állampolgársági ügyben

Nem lehet megfellebbezni a jogerős felülvizsgálatot

Ciuj-Kolozsvárról jelentik: A kolozsvári törvényszék nagyjelentőségű állampolgársági tömegperben hozott ítéletet. Az ügyben, mint alperes 22 izraelita vallású kolozsvári lakos szerepelt, akik 1924-ben önhibájukon kívül elmulasztották a jelentkezést az állampolgársági névjegyzékbe való felvételre. Később az utólagos jelentkezések törvényes határidején belül rendezték mindannyian állampolgársági helyzetüket, illetve beírták őket utólagosan az állampolgársági névjegyzékbe. Az állampolgársági felülvizsgálat alkalmával bejertették irataikat az illetékes hatóságokhoz és ezeket rendben találták — a 22 kolozsvári izraelita vallású

lakost ezalkalommal is megerősítették állampolgárságukban.

Közben váratlan fordulat következett be: az ügyészség ugyanis megfellebbezte állampolgárságukat. A törvényszéki tárgyalás során hozott ítélet elutasította az ügyészség fellebbezését. Az elvi jelentőségű döntés szerint az izraelita vallású lakosok állampolgárságát nem lehet megfellebbezni akkor, ha az állampolgársági felülvizsgálaton átesettek és elnyerték a jogerős honosságot.

Az ügyészség a döntés ellen az ítéletlához fellebbezhet.

szobrevágia az ötvenestől visszajáró aprót. Mikor látta, hogy raitakaptam, rámosolygott: „Hólyag!” — mondta mély meggyőződéssel és visszaindult a sárga hölgy asztalához.

Hát látiák, erre a történetre gondolok mindig, valahányszor nehéz feladat elé állít az élet. Akkor is hittem rábeszélőképességemben és az igazság erejében...

CORSO

Premier vasarnapi

11.30, 2.30, 6, 7.30 és
9.30 órákig.

Kétrészes film egy műsorban!

Amit az emberi ötletesség, ügyesség és hősiesség alkotni tud, ez mind fel van halmozva a

13 álarcos titka

c. filmben. — Felejthetetlen élmény, izgalom, tempó, soha nem látott ötletek, humor és élvezetes szórakozás. — Főszereplők:

JOHNNY MACK BROWN, BATSY CING ROSS

Jegyelővet!

Figyelem! Az első előadás 2.30-kor kezdődik!

JOURNAL!

A cipőárakra is kiterjesztették a hivatalos ármeghatározás rendszerét

Rögzítette a nemzetgazdasági minisztérium a lábbeli-árakat

Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok közlik a nemzetgazdasági miniszternek azt a rendeletét, amelyben megállapította a lábbelik árát. A nagyobb gyárak, mint Dermata, Carmen Filt, Mocionita Alexandrescu által gyártott cipőket rögzített áron hozzák forgalomba és ezeket az árakat a nemzetgazdasági minisztérium látta meg. A gyárak kötelesek az árakat bemutatni a minisztériumban és azok jóváhagyása után minden üzletben kifüggesztendők. A cipőkön pedig vagy tábláskával vagy pedig beleírva jelzik az árakat. A lábbelik jó minőségű bőrből és talpból készítenek. A rendelt cipőknek az ára sem haladhatja meg egy második táblázatban feltüntetett árakat. Azon vállalatok amelyek a megveszélőhelyeken, vagy a fővárosban műhellyel bírnak, a második táblázatban megállapított hivatalos

los árakat tíz százalékkal emelhetik. A luxuslábbelik tekintetében az ármegállapítás feltételei a következők:

A luxuslábbelik árusító üzletek csak a nemzetgazdasági minisztérium, vagy a helytartóság által kibocsátott engedély alapján hozhatják forgalomba áruikat. Az árak nem haladhatják meg az 1940. március 4-én érvényben volt árakat. Az árak ellenőrzését a nemzetgazdasági minisztérium, vagy a helytartóság végzi.

A lapok ezután néhány árat közölnek a táblázatból: Fekete és sárga box cipő, vászonnal bélelve 36-42-es számig 630 lei, duplatalpu cipő 42-es számig 755 lei, női fekete és barna sevtől cipő 585 lei, varrott talpu box 1000 lei, belföldi lakkcipő 1100 lei, külföldi 1300 lei, női box cipő 850 lei, sevtől 1150 lei.

Teljesen új alapokra fektették a szakmai oktatást

Megszűnnek az ipari liceumok — Az egyházi intézmények is létesíthetnek inasiskolákat

Nemrégiben, amikor a szakoktatásról szóló törvényjavaslat parlamenti vitája folyt, részletesen ismertettük a javaslat körül elhangzott felszólalásokat. A fiúk ipari oktatásáról szóló törvény most megjelent a Monitorul Oficial április 24-iki számában. A törvény lényegesebb intézkedései a következők:

Az új törvény értelmében a fiúk ipari oktatását a következő iskolák szolgálják: a) inasiskolák, b) ipariskolák, c) különleges műszaki iskolák. Az a) és b) alatt felsorolt iskoláknak az a feladata, hogy különböző iparágakban kiképzett munkásokat és kisiparosokat neveljenek. A c) pont alatt szereplő különleges műszaki iskolák pedig az almérnökök kéreülnek ki.

Az ipari oktatást szolgáló iskolákat az ország gazdasági szükségleteinek megfelelően alapítják. Az egyes ipari iskolák nem működnek azonos program alapján. Ezek az iskolák ugyanis munkaterv szempontjából vidékenként változnak, aszerint, hogy milyen szakmák felelnek meg leginkább azon vidék szükségleteinek és természeti adottságainak, ahol az iskolák működnek.

Az inasiskolák és az ipariskolák középsiskoláknak számítanak és inasiskolákat úgy a minisztériumok, mint a törvényesen alakult iparos intézmények, egyházi szervezetek, valamint magánosok is létesíthetnek, a munkügyi minisztérium engedélyével.

Az inasiskolákat szintén szakmák (speciálisok) szerint szervezik. Ezekbe az iskolákba csak azok a fiúk iratkozhatnak be, akinek legalább négy elemi iskolai végzettségük van. Az inasiskolák végzett növendékei, az inasbizonyítvány kézhezvétele után az ipartörvény intézkedéseinek megfelelően munkakönyvet kapnak, ha legalább 17-ik életévüket betöltötték.

Külön intézkedik a törvény az ipariskolákról (amelyek az eddigi ipari liceumokat helyettesítik majd) és, amelyeknek az a célja, hogy megfelelő szakmai és elméleti tudással rendelkező szakmunkásokat és kisiparosokat képezzenek ki. Ezeket az iskolákat megfelelő műhelyekkel látják el. Az ipariskolákba azok iratkozhatnak be, akik négy elemi végeztek és legalább 11 évesek. Az ipariskolák harmadik osztályába felveszik a hét elemi iskolai osztályt végzett növendékeket.

Az iskola felső osztályaiba való beiratkozás után az első husz hét próbaidőnek számít és ebben az időben a növendékeket a különböző műhelyekben foglalkoztatják, annak megállapítása végett, hogy melyik szakmához van inkább hajlama. Az ipariskolai tanfolyamok két ciklusra oszlanak. Az első ciklus időtartama három év, a második ciklus pedig 3-4 év. Ez a mesterség szerint változik, amelyet a növendék tanul. Azok a növendékek, akik csak az első három évi tananyagot végzik el, bizonyítványt kapnak, melynek alapján munkakönyvhöz jutnak. Viszont azok a növendékek, akik az ipariskola felső tanfolyamát is elvégzik, olyan bizonyítványt kapnak, amelynek alapján mesterkönyvet állítanak ki számukra.

Az ipariskolákat szintén szakmák szerint

szervezik meg. Egy iskola több szakmai osztállyal is rendelkezhetik.

Ugyancsak egy, vagy több szakma számára szervezik meg a műszaki iskolákat is. Ezekbe a liceumot végzetten iratkozhatnak be. Felvehető azonban a rendelkezésre álló helyek arányában az elméleti liceumok növendékei is a hatodik osztálytól felfelé, valamint az ipariskolák felső osztályainak végzett növendékei, abban az esetben, ha legalább két évi gyakorlattal rendelkeznek, valamint a szakmai továbbképző tanfolyamot végzett olyan személyek is, akik inasiskolát végeztek. A műszaki iskolákban a tanulás három és fél évet vesz igénybe. Azok, akik a műszaki iskolát elvégezték, almérnöki oklevelet kapnak.

A törvény értelmében akár az iparvállalatok, akár más magán szervezetek kezdeményezésére továbbképző tanfolyamok létesíthetők.

Belügyminiszteri rendelet a hadianyagokat és fényképezőgépeket árusító üzletek ellenőrzéséről

A rendelet azon cégekre vonatkozik, amelyeket külföldiek vezetnek

Bucurestiből jelentik: Ghelmegeanu belügyminiszter körrendeletét küldött a rendőrhatalóságnak, amelyben szabályozza a fegyverek és fényképezőgépek árusítását. A rendelet a következőképpen hangzik.

1. Felülvizsgálják azoknak az üzleteknek működési engedélyét, amelyekben robbanó hadianyagot és más hasonló anyagokat, valamint fényképezőgépeket árusítanak és amelyeket idegenek vezetnek. A rendelkezés alá tartoznak az idegenek vezetése alatt álló fényképezési műtermek is.

2. Fentemlített üzletek és műhelyek, amelyek szabálytalanul kibocsátott engedély, vagy engedély nélkül működnek, azonnal bezárandók. Az ott talált tárgyakról jegyzőkönyvileg lejár készítenő és arról a rendőrvézerigazgatóságot táviratilag kell értesíteni.

3. Ama üzletek és műtermek tulajdonosai, akik szabályszerűen kibocsátott engedéllyel rendelkeznek, a rendőrhatalóság vezetőjének jelenlétében tíz napon belül kötelesek lejárni készíteni az üzletben található minden anyagról.

4. Az áruk eladása csak a rendőrkvesztör, vagy a rendőrség főnökének személyes jóváhagyása esetén történhetik.

5. A fényképezési műtermek idegen tulajdonosai nem fényképezhetnek városokat, utcákat, ingatlanokat, tájakat, vagy bármilyen intézményt, valamint nincs megengedve számukra, hogy kijelölést előhívjanak, csak a rendőrkvesztör, vagy

rendőrfőnök hozzájárulása után, akik az állambiztonság magasabb érdekeinek szem előtt tartásával adhatnak engedélyt.

6. Visszaélések esetén a 27.983 és a 300.065-1940. számú rendelet értelmében büntetik a tulajdonost, ezenkívül az üzletet, vagy műtermet azonnal bezárják.

7. A rendőrhatalóságok az általuk foganatosított intézkedésekről és jelentésekről azonnal jelentést tesznek.

Bucurestiből jelentik: Ghelmegeanu belügyminiszter elrendelte, hogy az idegenek birtokában lévő fegyverek és fényképezőgépek beszolgáltatásának határidejét tíz nappal meghosszabbítják.

Halálos szerencsétlenség Cluj közelében

Cluj—Kolozsvarról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Megrendítő halálos szerencsétlenség történt a Kolozsvar melletti Cluj község mellett: Varvara Ratiu 38 éves asszony, Russ Irina 24 éves, Rác Anna 14 éves és Russ Terézia 15 éves leány csónakon akartak átkelni a megáradt Szamos folyón. A gyorsan hömpölygő víz áradat felfordította a csónakot, amelynek négy utasa vízbefulladt. Eddig csak Rác Anna és Russ Terézia holttestét sikerült kihalászni a megáradt Szamos vizéből.

FORUM FILMSZÍNHÁZ.
TELEFONSZÁM: 20-10

Vasárnap premier!

Ma jegyelfvétel! Dél előtt 11-ig, délután 5-7 óráig

„Szívek muzsikája”

Irving Berlin 8 legújabb ez-ost-angé-ú slágere. — Pazar kiállítású jegy-balett, Rumba, Tango, Wals és a legújabb, legmodernebb Back-To-Back tánc.

SONJA HENIE,
TYRONE POWER,
RUDY VALLEE,
MARY HEALY,
EDNA MAY OLYVER

A HABZO FOGPÉP

Az ipariskolák felső osztályainak végzett növendékei, abban az esetben, ha önálló munkahelyt nyitnak, tíz évi adómentességben részesülnek.

Az új törvény alkalmazása már az 1940-41-es iskolaévben megkezdődik. A jelenlegi ipari gimnáziumok és liceumok ipariskolákká alakulnak át. A minisztérium állapítja majd meg, hogy az egyes iskolákban milyen szakmákat tanítsanak. Az ipariskolák végső szervezése már az 1940-41-es tanévben alkalmazást nyer.

Az ipari gimnáziumok végzett növendékei beiratkozhatnak az ipariskolák felső osztályaiba, míg az ipari liceumok végzett növendékei ugyanolyan jogokat élveznek, mint azok, akik az ipariskolák összes osztályait elvégzik. A jelenlegi ipari liceumok azon végzett növendékei, akik a nyolcadik osztályt elvégzik, az 1936. évi szakoktatási törvény által biztosított összes előnyöket élvezik.

Egyébként az 1936. évi fenti törvénynek a fiúoktatásra vonatkozó összes intézkedése hatályukat veszti.

Ugyancsak a Monitorul Oficial április 24-iki száma közli egyébként a szakmai oktatás általános megszervezéséről, valamint a szakmai oktatás legfelsőbb tanácsának létesítéséről szóló törvényt.

ARADI KOZLONY

Telefon: 1-31. Sürgőnyeim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420 „ || Húgy hó. apra 70 „Száz éve halott
az „ördög hegedüse“

Száz esztendővel ezelőtt, 1840. május 27-ikén halt meg Nizzában Nicolo Paganini, a világhírű olasz hegedűs. „az ördög hegedüse.“ Fantasztikus tudása — egykori tellegyzések szerint — olyan lázba hozta hallgatóit, hogy azok nagy része boszorkányságnak hitte látékát. Pedig semmi rendkívül, természetfölötti nem volt benne, csupán az, hogy félelmetesen, hihetetlenül tudott...

Külsője is hozzájárult babonák keltéséhez. Száraz, aszkéta arca, nyakába hulló sima, fekete haja, valószínűtlenül hosszú ujjai okozták valószínűleg, hogy ráfogták az ördöggel való cimboraságot.

Tényleg nem mindennapi jelenség lehetett, ha meggondoljuk, hogy mindez nem a sötét középkor világában, hanem a felvilágosultság jelleget hordó tizenkilencedik század második felében történt. Az utókor azután kiderítette, hogy a „Sátán cimborája“ csak kiváltképpen tehetséges hegedűművész volt, aki úgy tudott bűnni a húrral és a vonóval, mint senki más. Önkívültehetette hallgatóit, járókával szinte hipnotizálta őket. S hogy mindez elhírhedt, azt művei bizonyították. Alkotásai a hegedűművészet csúcspontját jelentik s a legnevesebb művészek parádés műsorprogramjainak szerepelnek. Életéről, működéséről műveiről egész irodalom bontozott. A halhatatlan hegedűs a forró Földközi-tenger partján született és innen is távozott száz esztendővel ezelőtt az örök világból.

ZÜRICH TÖZSZEZÁRLAT: Páris 887, London 15.65 és fél, Newyork 4.46, Brüsszel 75.10, Milánó 22.45, Amszterdam 236.75, Berlin 178.37, Szófia 5.50, Belgrád 10, Bucaresti 2.30.

Flora (volt Reusz) jéggvár. Tel. 1141

— II. CAROL KIRALY KEGYELMET ADOTT AZ ALLAM BIZTONSAGA ELLEN ELKÖVETETT VETSÉGEK ELITÉLTJEINEK. Bucarestből jelentik: II. Carol király tegnap törvényrendeletet írt alá, amelynek alapján az állam biztonsága ellen elkövetett vétségek elítélteinek megkegyelmez. A rendelet felsorolja azokat a törvényszakaszokat, amelyekbe ütköző bűncselekmények amnesztia alá esnek.

— AMERIKA KARTÉRITEST KIVAN TOKIÓTÓL. Tokióból jelentik: A tokiói amerikai nagykövetség tegnap tiltakozott a japán külügyminiszterjében, mert a tiencsini blokád következtében az amerikai állampolgárok súlyos veszteségeket szenvedtek.

— MÁSODIK KÖTELEZŐ NYELVKÉNTI VEZETÉK BE AZ OROSZ NYELVET A NÉMETORSZÁGI FELSŐBB ISKOLÁKBAN. Berlinből jelentik: A németországi felsőbb iskolákban második kötelező nyelvként az orosz nyelvet vezeték be. A birodalmi nevelésügyi miniszter két orosz nyelvtant adott ki s a felsőbb iskolák növendékei ezekből a tankönyvekből tanulják az orosz nyelvet.

— HÁROMEZER KÜLFÖLDIT UTASÍTOTTAK KI JUGOSZLAVIABÓL. Belgrádból jelentik: Az Avaja távirati iroda jelenti: A kormány által kiadott bizottság több mint háromezer külföldi állampolgár kiutasítását rendelte el. A kiutasítottak legnagyobb része német.

— JÓZSEF FŐHERCEG FÉLÉVSZÁZADOS PÁLYAFUTÁSA. Budapestről jelentik: Honföld kormányzó melegegyaralmu levelet küldött József főhercegnek abból az alkalomból, hogy betöltötte fél-évszázados katonai és írói pályafutását.

— AMERIKA MEGTILTOTTA HAJÓINAK, HOGY GÉPEKET SZALLITSANAK OROSZORSZÁGBA. Newyork. (United Press). A Newyork Herald Tribune egyik cikkében közli, hogy az USA kormánya megtiltotta az amerikai lobogó alatt közlekedő hajóknak, hogy gépeket és gépalkatrészeket szállítsanak a Szovjetunióba.

„Felejtük el néhány napra
a mindennapi élet küzdeleit...“

Sibiu—Nagyszombatból jelentik: Nicolae gyulafehérvári és szobeni görögkeleti érsek, Erdély, Bánság és Máramaros érseke, most adta ki husvéti pásztorlevelét. Az erdélyi görögkeleti érsek husvéti pásztorlevelében a Feltámadás örömeinek szívó-lélekből való ünneplésére, a békesség és szeretet megőrzésére hívja fel a hívek tömegét. A feltámadás ünnepe — írja a görögkeleti érsek a pásztorlevelében — felejtjük el néhány napra a mindennapi élet nehézségeit és küzdeleit és hálattal szívvel gondoljunk a Megváltó végtelen szeretetére, amely minden ember iránt megnyilvánul.

— MEGHALT DAUDET ÖZVEGYE. Párisból jelentik: Tegnap hunyt el 90 éves korában Julia Daudet. Alphonse Daudet, a nagy író özvegye.

— UJ RENDELKEZÉSEK MEGKÖNNYITIK AZ ÉPÍTKEZÉS MEGINDULASÁT. A Szamos-tartomány székfőnöksége értesítést küldött Nagyváradra a hozzáérkezett miniszteri rendeletről, amely feloldja a zárlat alól az egy tulajdonos birtokában levő, ötven mázsán aluli vasanyagot és engedélyezi, hogy ezt a mennyiséget tetszés szerint felhasználják. Az 50 mázsán feletti mennyiség felhasználására a hadfelszerelési minisztériumtól kell kérni engedélyt. Ez a miniszteri intézkedés azt jelenti, hogy a földszintes házak építése, amelyhez átlag 15 mázsa vas elegendő, máris megkezdődhetik. Könnyebbé teszi az eddig szűkített építkezés megindításához az a rendelkezés is, amely szerint az emelvények közötti menyezet 30 négyzetméter összterületnél fából is készíthető az eddig előírt vasbeton helyett. Így tehát remény van rá, hogy az építkezések országwide megindulnak, ha nem is a normális méretekben, de szerény keretek között.

Vasárnap megnyílik a

BOIAN-TERASZ

a marosparti korzón, a Neptun be áráta mellett
Naponta friss fagyalt és finom sütemény-
különlegességek, oszlopított sör és üdítő italok.

Minden nap d. u. 5 órától rádió gramofon műsor!

— Hatezer gépkocsivezető sztrájkja Newyorkban. Newyork. (Rador.) Hatezer gépkocsivezető, akik különböző bérautófuvarozási vállalat alkalmazásában állnak, sztrájkba lépett. A sztrájk azért tört ki, mert két fuvarozási vállalat megtagadta a gépkocsivezetők fizetésének az emelését és nem hajlandó kollektív szerződést kötni.

Kinos találkozás

— Megengedi, hogy a hugomat bemutasam?

— Bizalmasan megsughatom magának, hogy a hölgy nemrégén még az én hugom volt...

— HUSVÉT HARMADNAPJÁN AZ ÜZLETEKEI CSAK DÉLI 1 ÓRÁIG LEHET NYITVA TARTANI. A munkügyi minisztérium közli: Husvét harmadnapján, kedden az üzletek csak déli 1 óráig tarthatnak nyitva, miután Szt. György napján is nyitva voltak. A borbély és fodrászüzletek husvét másodnapján déli 12 óráig lesznek nyitva, harmadnapján délig zárva tartanak. Május elsején a kereskedelmi és iparvállalatok zárva lesznek, piacot pedig nem tartanak. Semmiféle más közlést nem lehet tekintetbe venni.

— ELFOGTAK AZ ANGOLOK OPEL FRIGYEST, AZ ISMERT NÉMET AUTÓGYÁROST. Newyork. (Rador). Opel Frigyeszt, az ismert német autógyárost a Conde di Savoya olasz óceánjáró fedélzetéről az angol hatóságok Gibraltárban lezárták. Opel lichtensteinj utjelvetet használt.

— UJ ILETÉKEKET VEZET BE A BELGA KORMÁNY. Brüsszel. Rador. A belga kormány elhatározta, hogy az ócskavas és más fémtöredékeket felhasználja a nemzetvédelem céljaira. Uj illetékeket vezetnek be a sörre, cukorra és más anyagokra és ezekből körülbelül egymilliórd belga frank jövedelmet remélnek.

Költözik?

Kérjük előfizetőinket, akik május elsején új lakásba költöznek, hogy lehetőleg néhány nappal előbb lementsék be kiadóhivatalunkban a lakásváltást, nehogy a lap kézbesítésében akadály álljon be.

Azt szeretnénk, ha május elseje után mindenki, aki lakását változtatta, már az új lakásában pontosan megkaphassa a lapot.

Kérjük előfizetőinket, hogy akik május elsején lakást változtatnak, ut címüket azonnal adják át a lapkiadóhivatalunkba, vagy juttassák el kiadóhivatalunkba.

— Csereegyezmény jött létre Olaszország és az Egyesült-Államok között. Rómából jelentik: Olaszország és az Egyesült-Államok között, hír szerint, csereegyezmény jött létre. Ennek értelmében az Egyesült-Államok részéről szállított termékekért Olaszország olyan kereskedelmi hajókkal fizet, melyeket olasz hajógyárakban építenek.

— UJ HÁBORUS GYÓGYSZERT TALÁLT FEL KÉT DAN ORVOS. Két dán orvosnak sikerült olyan gyógyszer feltalálnia, amire különösen háború idején van nagy szükség. Az epicitan nevű új gyógyszer igen nagy mértékben meggyorsítja a sebek és sérülések gyógyulását, mert rendkívül elősegíti az új borszövetek képződését. A gyógyszer állati embriókból állítja elő és már hosszabb ideje nagy sikerrel kísérleteznek vele Dániában, anélkül, hogy bármiféle káros mellékhatása volna.

Pilisiné Böhm Ely vizsgázott
kozmetikusnő

Arad, Bul. Regina Maria 17. — Telefon: 1178.

— Egy belgrádi akrobata háborzongató mutatványa. Belgrádból jelentik: Alexis Dragoljub akrobata rendkívül merész mutatvánnyal ejtette csodálatba Belgrád közönségét. A jugoszláv főváros felett köröző repülőgépből egy kis létrával leereszkedett, a létra alsó fokára hosszú borszíjat erősített, ezen lemászott, a szíj végébe fogával kapaszkodott és így lebegett, amíg a repülőgép elrepült a belgrádi várhegy fölött, majd visszamászott a gépbe.

— Gróf Bethlen István kapta a Magyar Tudományos Akadémia 10 ezer pengős „Ungvári jutalmát.“ Budapestről jelentik: Az Akadémia együttes ülésén a tízevenként kiosztásra kerülő tízezer pengős „Ungvári jutalmat“ gróf Bethlen Istvánnak ítéltek oda, a magyarságnak tett szolgálatai elismeréséül.

— Az EME előadása. Az Erdélyi Múzeum Egyesület előadásorozatában április 25-én, csütörtökön délután 6 órakor volt az unitárius püspökség dísztermében az évad utolsó előadása. Ezalkalommal hatósági engedéllyel Pataki Jenő dr.: „A fertőző betegségek elleni védelem“ című előadása került sorra.

— HANGYA SZÖVETKEZETEK FIGYELMÉBE! A „Hangya“ Szövetség folyó hó 30-ára meghirdetett évi rendes közgyűlése közbejött akadályok miatt elhalasztódott.

— TELJESEN SZABAD VALLASSA MINOSITETTE A BAPTIZMUST A KULTUSZMINISZTER. Bucarestből jelentik: A vallás- és műveltségügyi minisztérium egyik legújabb rendelkezésével teljesen szabaddá tette a baptista vallás gyakorlását. A rendelkezés értelmében a baptista vallás követői szabadon építhetnek maguknak imaházakat és templomokat ott és akkor, ahol vallásuk gyakorlása azt szükségesnek mutatja. Ugyancsak szabadon választhatnak maguknak annyi prédikátort, ahányat hűvek jelki ápolására szükségesnek tartanak. A rendelet előírja azt is, hogy a jövőben a baptista újszülötteket az anyakönyvbe nem mint szektánsokat kell bevezetni, hanem mint a törvényesen elismert keresztény baptista vallás híveit.

A magyar közművelődés szolgálatában

A Magyar Népközösség pünkösdi hangversenye a Kulturpalotában

Az aradi Magyar Népközösség közművelődési szakosztályának rendezésében megtartott nagyszíves Husvéri Néphangverseny minijára pünkösdi vasárnapján újabb nagyszabású, színvonalas hangverseny lesz, ezúttal a Kulturpalotában, délután 6 órai kezdettel. A közművelődési szakosztály elnöke és lelkes tagjai nívós, szép műsort állítottak össze, melynek különös értéke s érdekessége, hogy sikerült vendégszereplésre megnyerni Rezik Károly kolozsvári zenekonzervatóriumi igazgatót, az országsergő híres és elismert magyar orgona- és csejóművészt. Rezik Károly aradi származású és így vendégszereplése tulajdonképpen — hazatérés. Ottthoni látogatás, mely elé őszinte érdeklődéssel tekint minden aradi zenebarát és zenekedvelő. A nívós műsor másik fénypontja dr. Szelez Károly két kiváló szerzeménye lesz: Elégia és Scherzino. Zongorán előadja maga a szerző. Hajós Gábor Györgyi, a Kulturpalota dobogójáról előnyösen ismert, tehetséges és népszerű művész három operáriát énekel: 1) A. Thomas: Mignon (Philine), 2) Hubay Jenő: Madárdal a Cremonai hegedűs című operából és 3) Lavotta R.: Rég volt (op. 38) Zongorán kíséri Ürmösiné Rényi Józsa. Komoly és szép zenei produkcióknak ígérkezik az Ürmösiháaspár és Baranyi Bejla kéthegedű-zongora hangversenye. Huber operaábrándját adják elő, melyet Erkel Ferenc Hunyady László című operájának motívumaira épített fel a kiváló szerző. A műsor bevezető és befejező számai zenekari darabok. A kiváló erőkből álló ATE zeneegyüttes Dávidházy Kálmán karnagy vezetésével komolyan készül erre a szerepre, mely értékes működésének újabb állomása lesz. A műsor bevezetője gyanánt Liszt Ferenc II. Rapszódiját és Kéler Béla: Vigjátéknyitányát adják elő. Bevezetésül Padouk magyar parafraízisát s a királyhymuszit játszik. A hangversenyre a Népközösségi Iroda jegyeit nem bocsájt ki. A bejárási igazolványokat a kerületi vezetőknél és a központi irodában május 10-ig átvehetők.

— MAJUS ELSEJÉNEK MEGÜNNEPLÉSE ARADON. A „Munka és Jókodv“ tevékenységének megszervezéséről szóló törvény 27. szakaszának megfelelően, mindazon helységeken, ahol jelentősebb munkásélet van, május elsején a hatóságok, az ipar és kereskedelem, valamint a céhek képviselői jelenléteben ünnepi Te Deumot tartanak és méltatják a „Munka és Jókodv“ szervezetet. Aradon május elsején délelőtt fél 11 órakor tartják meg a Te Deumot a katonai és polgári hatóságok, a kereskedelem és ipar, valamint a céhek képviselőinek jelenlétében. Ugyancsak május elsején nagyszabású szabadidő-ünnepséget rendeznek a császári erdő mellett lévő ugynevezett első szigeten. Tekintettel arra, hogy a csoportos felvonulás tilos, felkérjük a munkásokat, tisztviselőket, valamint a munkaadókat, hogy kis csoportokban tegyék meg az utat a szigetre. Az ünnepségen részt vesznek azok az inasok, akik a strájer-szervezetben vannak. Ezek az inasok az igazgatójának vezetésével jelennek meg az ünnepségen. Az ünnepségen közreműködik az Astra-gyár zenekara is.

— HÁROM VAGON ANGOL ÉS BELGA KÉKKŐ ARADMEGYE SZÁMÁRA. Az aradi szőlészeti szindikátus elnöksége közli, hogy Aradmegye számára 3 vagon angol és belga kék követ utaltak ki, amit a Mezőgazdasági Kamara és a Szőlészeti Szindikátus közbenjöttével árusítanak. A kék követ szállítvány május elseje és 20. között érkezik Aradra. A Szőlészeti Szindikátus felhívja az érdekelteket, hogy idejében jelentkezzenek szükségletük fedezése végett, mert különös angol kék követ beszerzése nehézségekbe ütközik.

— GÉPJÁRMŰTULAJDONOSOK FIGYELMÉRE! A rendőrség az aradi és aradmegyei gépjárműtulajdonosok tudomására hozza, hogy járműveik összeírása végett az alábbi sorrendben jelentkezni kötelesek az aradi rendőrség közlekedésügyi osztályánál: május 2-án reggel 8 órakor az 1-től 300-ig terjedő sorszámot viselő gépkocsikkal, 3-án reggel 8 órakor 301—600-ig, 4-én 601—900-ig, 5-én 901—1200-ig, 6-án 1201-től felkel. Hetedikén reggel nyolc órakor azokkal a gépkocsikkal kell szemlére jelentkezni, amelyeket az előirt napon alaposan igazolt okok miatt nem mutathattak be a bizottságnak. A jelenleg elreklvált gépjárművek tulajdonosainak a forgalmi engedéllyel kell jelentkezniük az üzemeltető helyezett gépjárművek tulajdonosainak pedig ezt a ténylet kell igazolniuk. Be kell mutatni a bizottságnak a régi, 1939. évi rekvizitációs iratot is. Akik nem jelentkeznek az összeírásról azokról elkobozzák a jármű közlekedési engedélyét és a rekvizitációs törvény alapján járnak el ellenük.

— EGY BECSI SZÖRMEARUHAZ BEPERELTE ZOG ALBAN EXKIRALYT. Páris. (Radior). A párisi törvényszék májusban érdekes pert tárgyalt. Az alperes Zog volt albán király, a felperes pedig a bécsi Horovitz szörmeáruháza, amely néhány hónappal az olaszok bevonulása előtt 20 ezer font értékű szörme bundát szállított Zog exkirály feleségére és nővére számára. Miután Zog exkirálynak menekülnie kellett Tiranából, a bundák ott maradtak, úgyhogy azok árát nem volt hajlandó kiegyenlíteni. Az exkirály jelenleg a párisi körzetbe tartozó Rambouilletben lakik s ezért a Horovitz cég a párisi törvényszéken nyújtotta be keresetét. A Journal értesülése szerint Zog exkirály ügyvédje nem ismeri el a párisi törvényszék illetékességét ebben a perben.

— Magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak figyelmébe! Felhívjuk a tisztviselők és alkalmazottak figyelmét arra, hogy a Magántisztviselők Céhe május 1-én társas kirándulást rendez a szomszédos császári erdőbe. Találkozás délelőtt 10 órakor a gör. kel. templom előtt. A magántisztviselők céhe.

Május 1-re zászlóra való

Muncă și Voie bună emblema

kapható a „CONCORDIA“ könyvkereskedésben. Tel.: 1466

— KEDVEZMÉNYES SZÍNHÁZJEGYEK. A Kamaraszínház igazgatósága jelentős számú kedvezményes jegyeit bocsájtott a közönség rendelkezésére. A kedvezményes jegyek kibocsájtása a Magyar Népközösség közreműködésével történt és azok a május elsején délutáni hat órakor színpadra kerülő „Utolsó tánc“ című Herczeg Ferenc-járábra érvényesek és azok a Népközösség Iosif Vulcan ucca 12. szám alatti központi irodájában szerezhetők be.

Promontorul-borok minőségben és árban utólrhetetlenek

Elsőrangú asztali bor	14 lei
Szikla siller — — —	16 „
Bakator — — —	20 „
Rizling — — —	20 „
Óbor különlegesség —	20 „
Furmint — — —	22 „
Desert — — —	28 „
Leányka — — —	28 „
Ménesi vörös — — —	32 „
	40 lei

Okvetlenül izlelje meg!

Promontorul, Str. Horia 12. — Telefon: 10-64
Fiókok: Bul. Reg. Ferdinand 55, Str. Sarmisoghetuza 11, Str. Lae Barna 44.

SZÍNHÁZ

A Kamara Színház bucsuelőadásai

A Kamara Színház együttese vasárnaptól kezdve tartja idényzáró bucsuelőadásait. Vasárnap délután 3 órakor a Kölcsönkért feleség című pompás táncosoperett bemutatása lesz, délután 6 órakor és este 9 órakor szintén a Kölcsönkért feleség van műsoron.

Hétfőn ismét három előadást rendez a színház. Délután 3 órakor olcsó helyekkel Aszlányi Károly remek vigjátéka, a „Péter“ meg. 6 órakor a Ki gyereke vagyok én? operett-bohózat, este 9 órakor pedig a Kölcsönkért feleség kerül színpadra.

Keddén este 9 órakor megint a Kölcsönkért feleséget játssza a társulat, míg szerdán, május elsején a Kölcsönkért feleség, Herczeg Ferenc Utolsó tánc-a és a Ki gyereke vagyok én? a műsorrend.

Az igazgatóság felkéri a t. bérleteket, hogy szíveskedjenek szelvényeiket beváltani.

A KAMARA SZÍNHÁZ MŰSORA:

Vasárnap délután 3 órakor: Kölcsönkért feleség, Nagyszerű táncosoperett, bemutatás. — Délután 6 órakor: Kölcsönkért feleség. — Este 9 órakor: Kölcsönkért feleség.

Hétfőn 3 órakor: „Péter“. Aszlányi Károly remek vigjátéka, olcsó helyekkel. — 6 órakor: „Ki gyereke vagyok én?“ operett-bohózat. — 9 órakor: „Kölcsönkért feleség“, operett-újdonosság.

Keddén este 9 órakor: „Kölcsönkért feleség“, operett-újdonosság.

Szerdán 3 órakor: „Kölcsönkért feleség“, operett-újdonosság. — 6 órakor: „Utolsó tánc“ Herczeg Ferenc kitűnő darabja. — 9 órakor: „Ki gyereke vagyok én?“ operett-bohózat.

Tisztújító közgyűlést tartott az aradi élelmezési ipari szindikátus

A temestartományi élelmezési ipari munkaadók céhének aradi tagozata tisztújító közgyűlést tartott, amelyen résztvette Sechei Alexandru, a tartományi céh alelnöke is. A közgyűlést Bota Ioan elnök nyitotta meg, majd pedig Sechei Alexandru emelkedett szóra és közölte, hogy az egészségügyi minisztérium új szabályzatot készít a pékműhelyek működéséről. Ennek egyik legfontosabb és a pékeket közelről érintő intézkedése, hogy a jövőben a kenyérnek sütés után előzetesen legalább négy órán át kell a műhelyben pihennie és a kenyeret csak a négy óra letelte után szabad a műhelyből kivinni, illetve forgalomba hozni. A tartományi céh elhatározta, hogy küldöttséget neveszt Bucurestibe azzal a céllal, hogy a minisztérium a készülő szabályzat kidolgozásánál hallgassa meg a pékek véleményét és kívánságait is.

Több felszólalás után a közgyűlés a következő vezetőket választotta meg: Elnök: Bota Ioan, titkár: Raun János, pénztáros: Dascau Pavel, választmányi tagok: Czmor Péter, Radasavlovici Nicolae, Weisz Sigmund, Sárközi György, Schwartzberg Dezső és Mészáros György.

— HÁROMSZÁZEZER LEIRE BIRSAGOLTAK EGY BUCURESTII VENDEGLŐTULAJDONOST. Bucurestiben jelentik: A bíróság úzkeredés miatt a „Bucuresti“ vendéglő tulajdonosát 300 ezer lei pénzbírsággal sújtotta, mert a kiszolgált ételadagban rossz minőségű sültet és emellett kis adagot szolgáltatott fel.

— Wolff Károly képkiallítása a Kulturpalotában naponta nyitva 11-től 1-ig és délután 4-től 8-ig.

— TENISZPÁLYA BÉRLŐK FIGYELMÉBE. Aradváros vezetősége felszólítja mindazokat, akik a Gloria-pályán teniszeznek és az öltözőben lévő szekrényekben még holmijuk van, hogy azokat május 2-ig okvetlen szállítsák el, mert a fenti házküldetés után a város vezetősége a ki nem vitt szekrényekről levereti a lakart és a szekrényekben lévő dolgokért felelősséget nem vállal.

— NEM FIZETTE AZ ASSZONYTARTAST. — 15 NAPRA ÍTELTEK. Gidó Miklós nagygyambafalvi lakos (Udvarhely megye) külvonlaton él feleségétől, de az asszony javára megítélt tartását nem fizette. Az asszony ezért beperelte Gidót, akit a székegyudvarhelyi törvényszék 3 hónapi fogsázbüntetéssel sújtott. A marosvásárhelyi tábla a büntetést 15 napra mérsékelte.

— MEGALAKULT A MAGYAR NÉPKÖZÖSSÉG MEDIASI TAGOZATA. A romániai Magyar Népközösség tagozata a napokban tartotta alakuló közgyűlését, amelyen a megyesi magyarság szinte teljes számban megjelent. A gyűlés keretében megválasztották a tisztikart. Ennek eredményeképpen Széll Gézát választották meg elnöknek, aki ezt a tisztséget már eddig is gyakorolta ideiglenesen, a megyesi magyarság közmegelegedése.

— Ítéletet hirdetett a budapesti bíntetőtörvényszék a nyilas eszmevédelmi csoport ügyében. Budapestről jelentik: A nyilas eszmevédelmi csoport ügyében most hozott ítéletet a budapesti büntetőtörvényszék. A bíróság két vádlott kivételével az összeseket felmentette, köztük Gruber Lajos és Gál Csaba képviselőket is. A felmentést részben büncselekmény hiányában, részben bizonyítékok hiányában mondták ki. Az ügyész semmisségi panaszt emelt a felmentő ítélet ellen. Az ítéletkihirdetés után a védőügyvédek kérésére szabadlábra helyezték az eddig letartóztatásban lévő vádlottakat. A „Magyarság“ című nyilaspárti lap nagy elégtétellel fogadta a budapesti bíróságnak a Gruber-ügyben hozott felmentő ítéletét. A lap azt hangoztatja, hogy a független bíróság előtt megbuktak a baloldali méregkeverői. A felmentő ítélet — írja a „Magyarság“ — felveti a politikai felelősség kérdését is, azt, hogy kik a felelősök Gruber mentelmi jogának ilyen súlyos megsértéséért. A szélső jobboldal Schweinitzer rendőrkapitány felmentését kéri és hangoztatja, hogy Maár koronatanu ellen hamis vádakodás címén eljárás indítanak.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

VOJTEK gyógyszerár, Bulev. Regina Maria
DANCIU gyógyszerár, Piața Mihai Viteazii
BERNATH gyógyszerár, állomással szemben
BERGER gyógyszerár, Saguna-ut.

Közelkeleti utazás:

A Földközi-tenger és az Indiai óceán közötti víziutat őrzi a közelkeleti szövetséges haderő

— amelyet tévesen neveznek egységes haderőnek, mivel külön francia és külön brit részből áll, egymástól független parancsnokság alatt

„Szíriából nem csak Európa felé lehet körülnézni...”

PALÓCZI HORVÁTH GYÖRGY közelkeleti utazásáról írott beszámolójának újabb cikkét közöljük az alábbiakban, a világpolitika egyik legidősebb kérdéséről: Mi is az a Weygand-hadsereg?

Aleppo, április. A világ közvéleményében általában a következő meggyőződések verték gyökeret a Közel-Kelettel kapcsolatban:

1. Egyiptomtól Szíriáig, Perzsiától Afganisztánig a Közel-Keleten hatalmas angol-francia haderőt összpontosítottak Weygand tábornok főparancsnoksága alatt.

2. Ez a szövetséges hadsereg azzal a kizárólagos céllal gyakorlatozik Európa délkeleti csücskénél, hogy adott alkalommal áthajózva a Dardanellákon, a Balkánon vonuljon föl Németország ellen.

Ez a két meggyőződés, főleg ebben a megfogalmazásban: téves. A tévedés egyik alapja, hogy

az angol-francia-török szövetségi rendszer nem kizárólag Európával kapcsolatos, ennek a rendszernek csupán az egyik része jön számításba Európa szempontjából.

A közvéleményt néhány jelenség vezette félre. Az egyik, hogy Isztambulban angol és francia vezérkari tisztek tartózkodnak, hogy Törökország európai határvídjén az erődöket angol-francia-mérnökári tisztek segítségével építették s hogy Ankarában ismételt tartottak angol-francia-török vezérkari- és légügyi megbeszéléseket.

„Army in being”

De: Weygand tábornok nem legfőbb parancsnoka a közelkeleti angol-francia seregeknek, csupán egyik parancsnoka, s az alája tartozó 300.000 embernek nem ugyanaz a feladata, mint a Wavell angol tábornok alá tartozó 200.000 embernek.

Az angol-francia érdekszférának ezen a területén békeidőben is körülbelül 150.000 főnyi katonaság teljesített „birodalom-és gvarmatörző” szolgálatot. Az azóta történt félmillió megerősítés egyrészt azt a célt szolgálja a Közel-Keleten, amit másutt az angol flotta.

A „Fleet in being” a flotta pusztá léte már önmagában is fegyvertény volt Anglia szempontjából, s ez a közelkeleti hadsereg, az „army in being” jelenlétével erősíti a nyugati szövetségesek diplomáciai munkáját ezen a vidéken.

A híd Európa, India és Afrika között

A „Weygand-rejtélyt” sokan iparkodnak megfejteni mostanában s majdnem mindig ugyanabba a hibába esnek: megállnak az európai térkép előtt, amelyen a Közel-Kelet egy darabkája is látszik és úgy néznek a Balkán és Németország irányába — Szíria felől. Aki így szemléli a térképet, azt a földrajz könnyen félrevezeti.

Weygand tábornok szíriai főhadiszállásából nemcsak Európa felé kell pillantani, hanem alaposan körül kell nézni Egyiptom, Afrika, Arabia, India — főleg India irányában. Maga a „Közel-Kelet” kifejezés is félrevezető, sokkal okosabb az átfogóbb „Közép-Kelet” kitélt használni, ha az ember választ akar kapni a kérdésre: milyen céllal tartózkodnak Weygand tábornok seregei ezen a vidéken?

A térkép és a földrajz, a diplomáciai és stratégiai helyzet ismertetése — ha nem csupán az európai háború és a balkáni háború lehetősége szempontjából végezzük — szinte már önmagában hordja a választ.

A Közel- és Közép-Kelet államai négy fő diplomáciai csoportba tartoznak:

1. Az angol-francia érdekszféra államai: Szíria (francia mandátum), Palesztina, Transzjordánia és Kuvaít (angol mandátum). Aden és Hadramaut (angol gyarmat) és a perzsaöböl mentén fekvő ománi és muscati szultánatusok (angol protektorátus.)

2. Az angol-francia szövetséges államok: Törökország, Irak és Egyiptom. Irak 1930-ban még angol mandátumos terület volt, s azóta is bizonyos mértékben angol katonai ellenőrzés alatt áll. Egyiptom pedig 1936-ban nyerte vissza a szabadságát az angoloktól 54 évi megszállás után.

3. A szaadabadi szövetség államai: Törökország, Irak, Irán és Afganisztán. (Irak kivételével valamennyi állam a Szovjettel határos, az iraki olajvidék pedig alig 150

Ausztrália határai a Sueznél kezdődnek

Olyan érthetetlen tehát, hogy ezen az annyi szempontból fontos területen egy bizonytalan kimenetelű és meglepetésekkel teli háború idején Anglia és Franciaország minél több csapatot összpontosít?

A Suez csatorna és a Vörös tenger szabadsága és biztonsága sokkal fontosabb az angol világbirodalom egysége szempontjából, mint az a szimbólum, amely alkotmányjogilag Ausztráliát és Újzélandot Angliához köti.

Ausztrália és Újzéland éppen annyira él Angliából, mint Anglia belőle.

De ezen a területen nemcsak a vízi összeköttetés mulik, hanem a légi is. Az angol Imperial Airways repülőterei a következők: Alexandria, Tiberias (Palesztina), Habbanyeh (Irak), Basra (Irak), Dabia (Oman) és Gwadar (Beludzsisztán.)

Ausztrália és Újzéland éppen úgy megérezné a szuezi csatorna elvesztését, mint Anglia. Amikor a híres „Anzacok”, az ausztráliai és újzélandi haderő tagjai oly nagy lelkesedéssel hajóztak a Közel-Keletre, az esetleges harcra, akkor nem is annyira a magasztos brit szolidaritás, mint inkább ausztráliai és újzélandi hazájuk védelme vezette őket.

Az ausztráliai és újzélandi haderő nagyságára vonatkozóan nincs megbízható értékelés.

Sivatagi sátoztáboraik nagyságáról persze az élénk képzeletű arabok legendákat beszélnek.

de a csapatszállító hajók térfogatából és számából tárgyilagos helyen arra következtetnek, hogy az „Anzacok” száma nem haladja meg az 50.000-et. (További csapatszállítások utban.)

Az újzélandiak főparancsnoka Frevberg tábornok, híres katona. Az első világháborúban is már híres emberként vonult be: uszobajnok volt. A két méter magas, boltozatos mellű, fiatal tiszt Gallipolinál tüntette ki magát.

Egyedül uszott ki a partra s tüzeket gyújtott az ellenség által tartott parton.

kilométernyire van a határtól.)

4. Az arab szövetségi rendszer: Szauk Arabia, Transzjordánia, Irak, Egyiptom és Yemen.

Írott diplomáciai szerződés szempontjából a Közel- és Közép-Kelet államai közül Iránt, az egykori Perzsiát köti aránylag a legkevesebb szál Angliához, de ezt pótolja a petroleum és az Anglo-Iranian Oil Company gazdasági jelentősége.

Az iráni petroleumvidék olaját csőrendszer szállítja a Tigris és Eufrátes torkolatához, ahol az abadani olajfinomítóból, a Perzsa öböl csücskében, nyomban az angol hajókra szállítják.

A diplomáciai helyzetből kiderül, hogy Szíria körül minden irányban angol-francia szövetséges terület, gyarmat és mandátum és érdekszféra terül el. A Weygand-seregek itteni tartózkodása máris veszít így rejtélyességéből. De a földrajzi helyzet még több „rejtélyt” osztat el.

A fent felsorolt országok, amelyeket diplomáciai kötelek és közös érdekek fűznek össze: az európai hatalmak számára éppen földrajzi helyzetük miatt oly fontosak politikailag is.

Ez az egész terület valóságos híd Európa, Afrika és India között. A területet északról határoló hegyláncolat Szovjet-Oroszországot választja el a Földközi-tengertől, a középkéleti angol gyarmatoktól, az olajmezőktől, az indiai óceánról és Indiától. Palesztina és Transzjordánia azon a történelmi útvonalon fekszik, amely Egyiptom és Mezopotámia termékeny völgyeit köti össze, míg Egyiptom és Palesztina őrzi a Suez csatornát, vagyis a Földközi-tenger és az Indiai óceán közötti vízi utat.

Akkor kapta az egyik legmagasabb angol kitüntetést, a Distinguished Service Ordert, míg másik magas kitüntetését, a Viktória-keresztet már a francia fronton szerezte.

Az ausztráliai főparancsnoka is az első világháború veteránja: Sir Thomas Blamoy tábornok hétszer tüntette ki magát a francia fronton és a háború végén már az ausztráliai haderő vezérkari főnöke volt.

Az ausztráliai és újzélandi csapatok kiegészítik azokat az angol csapatokat, amelyek az 1936-os angol-egyiptomi szerződés értelmében a szuezi csatorna zónájában, Palesztinában, Transzjordániában és Irakban állomásoznak.

Mindezek a közelkeleti és közénkeleti csapatok, az „Anzacok”-kal együtt nem Weygand tábornok, hanem Sir Archibald Wavell tábornok legfőbb parancsnoksága alá tartoznak és maga Weygand ismételtén kijelentette, hogy a Közel-Keleten nincs olyan egységes angol-francia hadvezetés, mint nyugaton.

Hogy Wavell tábornok csapatkomplexummal India, Suez és Afrika összeköttetését és Pax Britannicájának biztosítását szolgálják: arra az is bizonyíték, hogy Wavell legutóbb Dél-Afrikába utazott Smuts tábornokkal való tanácskozás végett.

A franciák

A franciák Szíriával és Libanonnal kötött szerződése katonailag teljesen szabad kezet adott Párisnak. Békeidőben ezen a területen 25.000 francia gvarmati katona és francia vezetés alatt álló kiképzett szíriai volt fegyverben. A háborús hírekre, még a nyáron, a hadsereg létszámát 37.000-re emelték. Beiruf kikötőjét kisebb hadihajók befogadására építették ki és Ravakban, harminc kilométerre a tengertől, légiflotta-bázist építettek. Tavaly ősz óta érkeztek aztán a francia csapatok Szíriába.

A téli orosz hírek szerint Weygand serege ekkor már egymillió fölé rugott, de valószínű, hogy az orosz lapok az egész közel- és középkéleti angol-francia seregkomplexumot nevezték tévesen Wey-

gand-seregek, Szíriában — minden értesítést összevetve — a Weygand-sereg körülbelül 300.000 főre rug.

Az angol-francia seregek erejét kiegészíti bizonyos szempontból a török, az egyip-

tom, az iraki, iráni és afganisztáni haderő s ez az az összefüggés, amely magyarázatul szolgálhat arról, hogy ez a közel- és középkeleti komplexum miképpen befolyásolhatja az európai háború sorsát.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Ujabb miniszteri rendelkezés a rendkívüli nyereségekre vonatkozó vallomásokról

Hogyan állapítják meg azok nyereségeit, akik nem vezettek üzleti könyveket

A pénzügyminisztérium pótlólag újabb rendelkezést juttatott el a pénzügyigazgatóságokhoz a rendkívüli nyereségekre vonatkozó adóvallomások beadásával és a rendkívüli nyereségek utáni adó befizetésével kapcsolatban.

A rendelkezés megállapítja, hogy a kereskedelmi és ipari vállalatoknak a rendkívüli nyereségek utáni adót csak abban az esetben kell fizetniük, ha 1939. előtt legalább már egy éve működtek. Így tehát, ha egy vállalat 1938-ban alakult, vagyis 1939-ig nem működhetett 12 hónapon át, nem kell lerónia a rendkívüli nyereségek utáni adót. Természetesen ugyanez vonatkozik az 1939-ben alakult vállalatokra is.

A rendkívüli nyereségek kiszámításánál csak a teljes éveket veszik figyelembe. Így például, ha valamely vállalat 1937. augusztusában alakult, a vallomásban csak az 1938. évi nyereséget kell feltüntetni és ki kell számítani az 1938. és 1939. évi nyereség közötti különbözetet. Abban az esetben, ha a vállalat 1936. júliusában alakult, a vallomásban az 1936. évi nyereségeket nem kell feltüntetni és csak az 1937. és 1938. évi nyereségek összegét kell kiszámítani, amelyet azután összehasonlítanak az 1939. évi nyereséggel és a különbözet után röjják le a rendkívüli nemzetvédelmi illetéket. Azon vállalatok, amelyek 1940. április elsején jogilag már nem működtek, ugyancsak mentesülnek a rendkívüli nyereségek utáni illeték fizetése alól.

Azon vállalatok, amelyek 1939. évi mérlegüket 1940. március 31-ike után zárlák, illetve zárták, ugyancsak május 15-ig kötelesek vallomásukat beadni az előző évi nyereségek átjáról, viszont az 1939. évi nyeresés összegét majd csak később vezeték be a vallomásba.

A felezésmolás alatt lévő vállalatok az előző évekre vonatkozóan szintén kötelesek vallomást tenni ami pedig az 1939. évi nyereséget illeti, a felezésmolási mérleget veszik alapul.

Olyan esetekben, amikor valamely vállalat elvesztette akár csak egy évre vonatkozóan is üzleti könyvét, akkor erre az évre a vallomást a rendelkezésre álló adatok alapján a segédkönyvek figyelembevételével készíti el, vagy ha ezek is hiányoznak azt veszik figyelembe, hogy a kérdéses évre milyen bruttó-nyereség után fizetett adót. Ez kitöltik az adóhivatalnál lévő iratokból. Ugyanez vonatkozik azon cégekre is, melyek adólat kereskedelmi könyvek mellőzéseivel vetették ki tekintettel arra, hogy ezek nem is voltak kötelezve kereskedelmi könyvek vezetésére.

Mentesülnek a vallomás megtétele alól mindazok akik a patenta fixa alapján adóznak és legfeljebb a kilencedik osztályba tartoznak. Mint ismeretes az elmúlt két év folyamán patenta fixa osztályozás nem történt és az adókat átvittelezésrel vetették ki és azokat némileg emelték. Ez az adóemelés az adólapot nem változtatta, tehát továbbra is az eredeti osztályozást kell figyelembe venni. Azon új vállalatok esetében, amelyek azelőtt szintén nem osztályoztak hanem kivételsük ideiglenes jelleggel történt, nem kell beadni vallomást, ha megállapított adóalapjuk nem magasabb, mint a patenta fixa 9. osztályába tartozó kereskedők és iparosok adóalapja.

Külön foglalkozik a körendelet az építési vállalkozók helyzetével. Abban az esetben, ha ezek a vállalatok 1939. április elseje előtt kereskedelmi vállalatokként működtek, ha kell adniuk adóvallomást a rendkívüli nyereségekre vonatkozó adóval kapcsolatban. Viszont, ha 1939. április elseje előtt nem fizettek kereskedelmi hanem csak professzionális adót, nem kell vallomást tenniük, mert a rendkívüli nyereségek utáni adó csak a kereskedelmi és ipari jövedelmek után kerül lefizetésre.

Vallomást kell beadniuk a paraszti vállalatoknak is, ha adóköteles jövedelmük meghaladja a patenta fixa 9. osztályába tartozó jövedelmüket.

A miniszter utasítja a pénzügyigazgatókat, hogy a vallomások beérkezése után azonnal kezdjék meg az ellenőrzést és kihágási jegyzőkönyvet vegyenek fel akkor, ha megállapítják, hogy a vallomások a valóságnak meg nem felelő adatokat tartalmaznak. Viszont, ha nyilvánvaló, hogy nem rosszakarat lógrog fenn, hanem bizonyos adatokat tévedésből mellőztek, a pénzügyigazgatók megidézik az érdekelteket és felszólítják őket az adatok kiegészítésére.

Módosították a mezőgazdasági munkaszerződésekről szóló törvényt

Maximális földbéréket és minimális mezőgazdasági munkabéréket állapítanak meg

A Monitorul Oficial április 24-iki száma közöli azt a törvényt, amely módosítja az 1937. március 22-iki mezőgazdasági törvény XI. részét. Ez a rész tudvalevőleg a mezőgazdasági munkaszerződésekkel foglalkozik. A módosító törvény fontosabb intézkedései a következők:

A földbirtokok munkálatait a tulajdonosok, vagy bérletiek, akár közvetlenül, akár pedig alkalmazottak útján vezethetik.

Az alkalmazottak román állampolgárságuk kell, hogy legyenek. A jelen törvény intézkedései a következő megállapodásokra vonatkoznak: Olyan megállapodásokra, amelyek értelmében 15 hektárnál kisebb területet adnak bérbe mezőgazdasági munka, vagy pedig legelő, vagy kaszáló céljaira; az ideiglenes jellegű mezőgazdasági munkálatokra vonatkozó szerződések, amelyek alapján napszámra, vagy részre mezőgazdasági munkásokat szerződtetnek. Ugyancsak a jelen törvény hatálya alá tartoznak az állandó mezőgazdasági alkalmazottak szerződéses is.

A mezőgazdasági munkások alkalmazása csak a jelen törvényben előírt feltételek mellett kötött írásos szerződés alapján történhetik. A munka csak azon a helyen végezhető el, amely a szerződésben szerepel. Az említett szerződéseket a földművelésügyi minisztérium által elkészítendő úrlapokon kell kiállítani. Addig is, amíg ezek forgalomba kerülnek, a régi úrlapok használhatók fel.

A szerződéseket a községi bíró hitelesíti, a

jegyző, vagy a községi titkár segítségével. Kollektív szerződések esetén, azokba felvehetőek más községbeli lakosok is, feltéve, hogy igazolást hoznak községük jegyzőjétől arra vonatkozólag, hogy ugyanarra az időre más szerződést nem kötöttek. A szerződő feleknek személyesen kell megjelenniük a községházán, míg a tulajdonos meghatalmazottal is képviselheteti magát. Abban az esetben, ha a szerződő munkások nem jelennek meg teljes számban, a szerződésen csak a megjelentek szerepelhetnek, míg a többiek jelentkezésére a tulajdonos kérése alapján harminc napos határidőt adhatnak. Ezen határidőn belül jelentkezhetnek és az eredetileg megkötött szerződésen szerepelhetnek azok is, akik a szerződés megkötése alkalmával nem voltak jelen.

A polgári törvénykönyv rendelkezéseitől eltérően, mezőgazdasági munkaszerződéseket tizenhat éven felüli kiskorúak érvényesen írhatnak alá. A mezőgazdasági szerződések mentesek mindennemű bélyeg és illeték alól. Az ügyvédtörvényről és a közgazdasági törvényről eltérően, ezeket a szerződéseket a jegyzők teljesen ingyen szövegezhetik meg és azok megszövegezéséhez ügyvéd nem szükséges.

A mezőgazdasági szerződésekből származó nézeteltérések a járáshírség elé tartoznak, amely első és utolsó fokon dönt.

A jogerős ítélet ellen csak felfelvámódás adható be a törvényszékhez.

Büntető-rendekezesek a törvény megszegői ellen

A felek választott bíróságot is kérhetnek, még pedig a községi bíró, vagy pedig a mezőgazdasági kamara igazgatója személyében.

Azon mezőgazdasági munkaszerződések, amelyek nem a jelen törvény feltételei szerint kötöttek meg, érvénytelenek. Ugyancsak érvénytelenek a csupán szóbeli szerződések.

A törvénytelen szerződések megsemmisítése és a szóbeli szerződések írásbeli szerződéseké való átalakítása érdekében a járáshírség hivatalból intézkedik. Azokat a tulajdonosokat, vagy bérletket,

akik a mezőgazdasági munkásokkal nem kötöttek írásos szerződést esetenként 200-500 lejes bírsággal sújtják.

Maximális árenda, vagy dzsma alá esnek azon szerződések, amelyek alapján hat hektárnál kisebb szántóföldet, kaszálót, vagy legelőt adnak bérbe családoként. Kivételt képeznek a bevetett kaszálók, a földelőkfelék megművelésére bérbeadott területek, a földkel beültetett területek, virágkertészetek, valamint azon területek, amelyeken ipari és egyőgyővényeket termelnek. Kivételt képeznek a köztulajdonban birtokában lévő földek is.

Minimális munkabéréket állapítanak meg mindazon mezőgazdasági munkaszerződések esetében, amelyek alapján ideiglenes jellegű mezőgazdasági munkára legalább 30 nappal a munka megkezdése előtt kötnek le munkásokat. Ugy a maximális földbéréket, mint a minimális mezőgazdasági munkabéréket a mezőgazdasági kamara mellett alakuló külön bizottság állapítja majd meg három évi időtartamra.

Ezt az időtartamot a földművelésügyi miniszterum csökkentheti, a legfelsőbb mezőgazdasági tanács véleményezése alapján. Az említett bizottság tagjai a következők: A mezőgazdasági kamara elnöke, vagy alelnöke, a mezőgazdasági kamara igazgatója, vagy a megyei mezőgazdasági szolgálat főnöke, a mezőgazdasági kamara által kijelölt kisbirtokos. A bizottság által meghatározott maximális földbéréket és minimális munkabéréket kifüggesztik a községházakon. Az így kifüggesztett határozat 15 napon belül támadható meg a Mezőgazdasági Kamarához eljuttatandó beadvánnyal. A Kamara ezt a földművelésügyi minisztériumhoz továbbítja döntés végett. A 15 napos határidő lejártá után a minisztérium

Visszaállították a hegyközségek autonómiáját

Pénteken értesítés érkezett az aradi szülészeti szindikátus elnökéhez a földművelésügyi minisztériumtól arról, hogy Ionescu-Sisest földművelésügyi miniszter az érdekeltek részéről megnyilvánuló óhajnak eleget téve, addig is, míg a vonatkozó új törvény elkészült, visszaállította a hegyközségek autonómiáját. Az intézkedésnek megfelelően a hegyközségek ismét megkezdik a működésüket és visszaállított autonómiájuknak megfelelően döntenek majd a folytonosság visszaállításáról és a tisztulásáról.

A nemzeti bor-tanács tagjai, Királyi doktréma-maj öt évi időtartamra a következőket nevezik ki a nemzeti bor-tanács tagjaivá: Arthur Vaitoiann tábornok, Ernest Băliță tábornok, C. Dimitriu, Vladimir Cristiu, N. Budurascu szőlőbirtokosok, Dr. D. Danielopol és dr. C. Daniel orvosok, Matei Iosefache szőlőbirtokos, a technikai szülészeti bizottság elnöke, S. Georgescu szőlőbirtokos és kereskedő, Kuri Mott kereskedő, A. Ambrozi szőlőbirtokos, V. Tiroiu szőlőbirtokos, a szülészeti szövetkezetek nemzeti szövetségének elnöke, C. Gorceiu szőlőbirtokos, D. Simian kereskedő, C. Herbert és R. Odobestianu gazdamérnökök, dr. B. Motiuc vegyész, I. Coltescu vegyész, dr. P. Zamfirescu, G. V. Apostolescu és M. Hagi Anion szőlőbirtokosok.

dönt a maximális földberek és minimális mezőgazdasági munkabérek ügyében.

A szerződésben megállapított összegben, illetve munkán felül a tulajdonos sem összeget, sem pedig munkát nem fogadhat el. Ha ezt mégis megteszi, ötezer lejtől 50 ezer lejtig terjedő bírsággal sújtható. Abban az esetben, ha a munkás, aki szerződésileg kötelezte magát valamilyen mezőgazdasági munka elvégzésére és ezt a kötelezettséget nem teljesítette, a tulajdonos a munkás költségére más személyt alkalmazhat.

A tulajdonosok minden év december 31-ig kötelesek a községhez táblázatot eljuttatni azokról a munkákról, vagy összegekről, amelyekkel a bérlők, illetve a munkások adóskor maradtak. Ezeket a táblázatokat kifüggesztik és azok ellen az érdekeltek kifogásokat emelhetnek. Ugy a táblázatokat, mint a kifogásokat 15 napi kifüggesztés után a járásbíróhoz juttatják el, mely legfeljebb tíz napon belül dönt az ügyben.

A mezőgazdasági napszámosságok készpénzzel kell kifizetni. Abban az esetben, ha a kész

pénz mellett a fizetésben étel és ital is szerepel, ennek napi értékét szintén fel kell tüntetni a szerződésben.

A tulajdonos köteles gondoskodni a munkás egészségéről és jó, valamint elegendő ételt kell, hogy adjon neki. A munkásoknak gazdaságosan kell elvégezniük a vállalt munkát és azért felelősséggel tartoznak.

Abban az esetben, ha a munkásokat a mezőgazdasági munkálatok ideje alatt, vagy olyan időben alkalmazzák, amikor azok megkezdéséig harminc nappal kevesebb van hátra, a szerződés akkor is érvényes, ha azt csak szóbelileg kötötték, vagy pedig nem az előírt úrlapon állították ki.

A törvény ezután az állandó mezőgazdasági alkalmazottak szerződéseiről intézkedik, majd pedig leszögezi, hogy a fertőző betegségek terjedésének megakadályozása végett a mezőgazdasági munkások utazásai olyan rendszabályoknak megfelelőleg történjenek majd, amelyeket a földművelésügyi minisztérium az egészségügyi minisztériummal egyetértésben határoz el.

Tizenhat-huszzázalékos hasznot engedélyez majd a nemzetgazdasági minisztérium az új árak megállapításánál

A nemzetgazdasági minisztériumban összevitték az összes árucikkék 1939. szeptemberi és 1940. március 4-iki áraitra vonatkozó adatok. Ezeket a kimutatásokat összehasonlítják az érdekeltek által április 10-ig benyújtott kimutatások adataival és ezek alapján állítják meg azután az új eladási árakat. Az ár megállapításnál figyelembe veszik majd az árak összes alkatelemeit és a haszonszázalék, amelyet majd engedélyeznek 16 és 20 százalék között mozog majd.

Az Argus értesítése szerint a nemzetgazdasági minisztérium foglalkozik a rendkívüli 2 százalékos nemzetvédelmi illeték bevezetése által előállított helyzettel is. Mint ismeretes, a március 4-iki törvény értelmében a március 4-iki árak nem emelhetők, az április elsején életbelépő új törvény értelmében pedig a 2 százalékos rendkívüli

nemzetvédelmi illetéket a vevő viseli, vagyis az eladási ár ezzel tulajdonképpen megnövekszik. Erre való tekintettel az eladók és viszonteladók — írja az Argus — a 2 százalékos illetéket a március 4-iki árakon felül számították. Ennek következtében előfordult, hogy számos iparvállalatnál a március 4-iki törvény alapján kihágási jegyzőkönyvet vettek fel. Ezeknek ügyében még nem döntöttek. A lap azonban úgy értesül, hogy a minisztérium foglalkozik a kérdéssel és olyértelmi határozatot ad majd ki, hogy a nagyipari vállalatok is hozzáadhatják a számlájukon a 2 százalékos nemzetvédelmi illetéket a március 4-iki árakhoz, tekintettel arra, hogy ezt az illetéket a törvény értelmében a vevőnek kell viselnie. A kérdés tisztázását szolgáló miniszteri intézkedés rövidesen megjelenik.

Különböző kedvezményekkel és új szervezettel igyekeznek fokozni a belföldi textil-növények termelését

A belföldi textilnövények, mint a len, kender és gyapot termelésének fokozása céljából új törvény jelent meg, amely egyben a selyemhernyónyestést is elő kívánja segíteni. Mindezekre való tekintettel a földművelésügyi minisztérium különböző pályázatokkal, díjak kifizetésével, stb. igyekszik majd az említett növények termelésének fokozását elérni. A földművelésügyi minisztériumban megalakul a textilnövények kereskedelmi szolgálata, amely többek között arról gondoskodik, hogy a belföldi textilgyárak a belföldön termelt teljes gyapotmennviséget feldolgozzák. Ez a szolgálat állapítja meg, hogy minden egyes gyárnak mennyi belföldi gyapotot kell vásárolnia és feldolgoznia. A textilnövények kereskedelmi szolgálata az állam részéről 25 millió lej évi szubvenciót élvez.

A termelők a törvény értelmében minden év június elsejéig kötelesek bejelenteni a községhez a kenderrel, lennel és gyapottal bevetett területeket, minden év november elsejéig pedig jelentést kell tenniük a termésről. A gyapot esetében ez a határidő december 15-én jár le. A textilanyagokat feldolgozó vállalatok minden év december 31-ig kimutatást kötelesek készíteni az év folyamán vásárolt belföldi textilnyersanyagokról, egyben pedig közölniük kell jövő évi szükségletüket is. Azok, akik csak belföldi textilanyagokat dolgoznak fel, különböző kedvezményekben részesülnek.

Négy erdélyi város mézárosai kérték, hogy felvágottat a husztalan napokon is árusíthassanak

Négy erdélyi város husiparosságainak küldöttsége Bucurestibe utazott, ahol Anghelescu nemzetgazdasági miniszter elé azt a kérést terjesztették, hogy a mézárosok, illetve hentesek a husztalan napokon nyitva tarthassák üzleteiket és a konzervált árucikkéket, mint például a felvágottat, kolbászt és sajóna-árukat ezeken a napokon is árusíthassák. A miniszter arra kérte a küldöttséget, hogy kivánságukat terjesszék elő írásban, ami meg is történt. A mézárosok remélik, hogy a minisztérium teljesíti kérésüket.

A köles ára. A nemzetgazdasági minisztérium a köles kilogrammjának árát 10 leiben állapította meg.

Kivételek a február 23-ikán megállapított kivételi tilalom alól. A Monitorul Oficial április 24-iki száma minisztertanácsi jegyzőkönyvet közöl, amelynek értelmében a Monitorul Oficial 1940. február 23-iki számában ismertetett kivételi tilalom alól számos árucikket mentesítenek. Ezek elsősorban olyan gépek, amelyeket az országban nem lehet megjavítani és javítás végett küldenek külföldre, ahonnan azután vissza szállítják őket. Ugyancsak exportálhatók gépek és szerszámok, ha ez a kivétel az ország gazdasági érdekeit szolgálja. Ez a körülményt a nemzetgazdasági minisztérium ipari termelési és hadfelszerelési igazgatósága állapítja meg. A külkereskedelmi minisztérium kedvező véleményezés esetén engedélyezi a bárány-, kecske- és juhbőr kivételét is.

A Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíjgyűlésének rendes évi közgyűlése

Vasárnap, folyó évi május hó 5-én délután 4 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését a Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíjgyűlése, az egyesület helyiségében (Str. A. Mocioni No. 12), amelyre annak tagjait ezennel meghívja.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. — jegyzőkönyvvezető és két hívteljesítő kijelölése. 2. A megjelent tagok feljegyzése, meghatalmazások átvétele és határozatképesség megállapítása. 3. A vezetőség évi jelentése. 4. A pénztárnok évi jelentése. 5. Az 1939. évi zárszámadás felolvasása. 6. Az elnökök és felügyelőbizottság évi jelentése. 7. A felmentvény megadás. 8. Az 1940. évi költségvetés megállapítása. 9. A tisztviselői kar, választmány és felügyelő bizottság megválasztása. 10. Az alapszabály 10. cikke értelmében beadott indítványok és felszólalások letárgyalása. 11. A közgyűlés berekesztése. Amennyiben a közgyűlés fenti napon nem lesz határozatképes, úgy azt vasárnap, folyó évi május 12-én délután 4 órakor tartják meg ugyanazon a helyen, időben és tárgysorozattal.

Egyben értesítjük tagjainkat, hogy az 1939. évi zárszámadás, valamint a szavazati joggal bíró tagok névjegyzéke 8 napi közzemlére van kitéve, melyeket bármely tag a hivatalos órák alatt megtekinthet. Azon tagok, akik a közgyűlésre bármely okból kifolyólag gátolva vannak személyesen megjelenni, más szavazati joggal bíró tagnak meghatalmazást adhatnak.

Megjelent az ármentesítő társulatok működésének szabályozásáról szóló új törvény

Az ármentesítő társulatok működését új törvénnyel szabályozták, amely a Monitorul Oficial április 24-iki számában jelent meg. Az új törvény értelmében az erdélyi és bánáti árviztartású társulatok ügyeit 6-14 tagból álló igazgatóság intézi, amelynek tagjait az érdekelte tulajdonosok sorából a királyi helytartó nevezi ki, öt évi időtartamra. Az igazgatóság választja meg az elnököt, aki két megbízott igazgatósági taggal együtt a szűkebbkörűl igazgatóságot alkotja. Az igazgatóság mellett háromtagu felügyelőbizottság működik.

Az ország nyugati határára lévő ármentesítő társulatokat központi igazgatás szerint csoportosítják, még pedig a következőképpen: a) A Tisza-Szamos és Ecsed ármentesítő szindikátusok központi igazgatása, b) Berettyó, Sebes- és Fekete Körös, c) Fehér- Alsó Fehér, Felső Fehér Körös és Ier, valamint d) a bánáti ármentesítő szindikátusok központi igazgatása. Az utóbbi a következő szindikátusokat foglalja magában: Aranka, Torontal, Timisat és Temes-Bega. Ezeknek a szindikátusoknak székhelyét az érdekelte igazgatóságok állapítják majd meg. A központi igazgatás megfelelő technikai személyzettel kell, hogy rendelkezzen és legalább három évi gyakorlattal rendelkező mérnök vezetése alatt kell, hogy álljon.

Az ármentesítő társulatok központi és külső szervezetéről külön végrehajtási utasítás intézkedik majd. Azokat a tisztviselőket, akiket az új szervezet szerinti tisztségekbe nem lehet beletelni, elbocsátják és ezek vagy nyugdíjat, vagy kártérítést kapnak.

Az új törvény alkalmazásának annak megjelenésétől számított három hónapon belül föltétlenül meg kell történnie.

Nem változott a német márka árfolyama

Bucurestihő jelentik: A román-német gazdasági bizottságok tárgyalásával kapcsolatban a német követség közli, hogy sem a német márka, sem a csekkorona árfolyama nem változott.

Vadontermő gyógynövényeket magas áron lehet értékesíteni az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet után. Az EMGE a vadontermő gyógynövények összegyűjtése és értékesítése érdekében tavaly megkezdte akcióit, amelyet az idén szélesebb körben óhajt ki. Fejlesztési. Ezáltal el akarja érni, hogy az eddig pusztulni hagyott értékes vadontermő gyógynövényeket minél több összegyűjtessék s a sokszor nehezebb fizikai munkára képtelen gyermekek vagy idősebb családtagok számára megfelelő jövedelmet biztosítsanak. Tavasztól őszig Erdélyben lehet gyógynövényeket gyűjteni s most, mikor 60-80 százalékkal magasabbak a beváltási árak, mint a múlt évben — jövedelmező foglalkozás lett a gyűjtés s olyan emberek is üzhetnek, akik korábban vagy gyengeségükkel fogva más munkára alkalmatlanok. Sokat gyűjthetnek az iskolák. Például, ha a kolozsvári középiskolák 3 vasárnap zsákokkal felszerelve kirándulnak a kolozsvári szénásványok tavaszi héricsét szedni, annyi hérics száradna meg az iskola padlásain, hogy annak árából jó egynéhány szegény tanuló iskolázatása biztosítva lenne. Jelenleg tavaszi héricsét, kőényvirágot, ibolya virágfejet, májlapu virágot, gyöngyvirágot, nemsokára bodzavirágot, stb. lehet gyűjteni. Az EMGE arra törekszik, hogy minél több közszégen megszervezze a hasznos munkát s minden megyében 1-2 központi raktározó helyiséget létesítsen. Az EMGE után gyógynövények termelésére is előnyös feltételek mellett költöztek szerződések. Mindennemű felvilágosítást, utbaigazítást készséggel megad az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet Gyógynövénytermesztési Szakosztálya, Cluj, Str. Regală No. 16.

SZERKESZTŐI ÜZENET

Költözködés. Érdeklődésére közöljük, hogy a költözködés módjait Aradváros szabályrendelete határozza meg. A költözködésnek a hó első napján kell megkezdődnie, kivétel azon esetek képeznek, amikor elseje vasárnapra, vagy törvényes munkaszüneti napra esik. Ez a helyzet májusban is, tekintettel arra, hogy május elseje törvényes munkaszünet. Így tehát május hónapban az érdekelteknek a költözködést május másodikán kell megkezdniük. A költözködés első napján két szobát és a konyhát föltétlenül szabadon kell tenni, ami annyit jelent, hogy kétszobás lakásból való elköltözés esetén már a költözködés első napján a teljes lakást ki kell üríteni. Nagyobb lakás esetében a költözködés második napján még két szobát kell kiüríteni, harmadik napon — jelen esetben május 4-ikén — pedig délután hat óráig a teljes lakást át kell adni.

SPORT KÖZLÖNY

A következő nemzeti bajnoki fordulón az AMEFA a Carpati csapata ellen játszik

A nemzeti bajnokság következő fordulóját május 5-én játszik le. Ezen a bajnoki fordulón még fokozottabb küzdelmek lesznek, hiszen minden egyes megszerzett pontnak most már döntő jelentősége van.

Az AMEFA a Carpati FC ellen játszik Bala-Maren (Nagybánya.)

Az AMEFA soron következő mérkőzése Baia Maren (Nagybánya) nyer lebonyolítást. Az aradi együttes a kitűnő képességekkel rendelkező Carpati FC ellen kísérel meg, hogy újabb bajnoki pontok megszerzésével erősítse meg helyzetét a nemzeti bajnokságban. Igen erős küzdelem lesz, amelyen az aradi csapat szerezhethet pontot, ha teljes erőbedobással, szívvel-lélekkel küzd.

A Ripensia nagy favorit a Victoria csapatával szemben.

A Victoria csapata a Ripensia együttesét látja vendégül. A Victoria már menthetetlenül kieső a nemzeti bajnokságban és aligha lesz képes megakadályozni az ismét formába lendült Ripensia győzelmét.

A CAMT Resitan (Resica) látszik az UDR csapatával.

A CAMT együttesének igen nehéz dolga lesz a nemzeti bajnokság egyik legkiegyensúlyozottabb együttesével az UDR-el vívandó küzdelemben. A mérkőzés Resicán nyer lebonyolítást és a favorit az otthonában játszó együttes.

Két mérkőzés lesz a fővárosban.

A fővárosban két mérkőzés lesz. A Rapidnak igen nehéz dolga lesz a kitűnő Sportul Studentesc csapatával szemben. A mérkőzés nyitlnak ígérkezik.

A másik meccset az Unirea Tricolor vívja a bajnokcsapat ellen. A Venusnak is igen nehéz dolga lesz a különösen otthonában számottevő erőkéifejtésre képes Unirea Tricolor csapatával szemben.

Kiesési-derbi Galatiban.

Galatiban a Gloria CFR és a Juventus sorsdöntő mérkőzést vívnak. A kiesési derbi favoritja az otthonában játszó Gloria CFR együttese.

Körmérkőzés Bucurestiben

Bucuresti. Vasárnap Bucurestiben a Macabipályán körmérkőzés veszi kezdetét, amelyen a Macabi, az FC Craiova, az FC Ploesti és a Juventus csapata vesznek részt. A körmérkőzés programja a következő:

Vasárnap: Macabi-FC Craiova, Juventus-FC Ploesti.

Hétfőn: A vesztesek egymás ellen, a győztesek egymás ellen.

A körmérkőzéseket délelőtt bonyolítják le.

O Schaffer szombaton Rómába utazik. Schaffer Alfréd, a Rapid kitűnő edzője, aki — mint ismeretes — az AS Roma csapatához szerződött, szombaton utazik el Bucurestiből új állomáshelyére. A Rapid edzését ezentúl Auer Ricsi fogja vezetni.

O A magyarok elleni német tornaszövetség által igy állították össze: Stadel, Stangl, Stefens, Müller, Krötschi, Ottó, Gögel, Weischedel, Beckert, Hausstein, Friedrich, Sich.

O Praszler és Sadovski elhagyják a Juventust? A Juventus vezetősége elhatározta, hogy a csapatot átszervezi és az 1940-41. évi bajnokságban — akár az A), akár pedig a B) ligában játszik majd a csapat — átforgalmazott együttesrel áll ki. Hír szerint Sadovski és Praszler szerződéseit sem hosszabbítja meg a Juventus vezetősége, mert a két játékos szerződése értelmében, ha visszatartanák őket, egyenként 50-50.000 leit kellene a játékosoknak fizetni. Tekintve, hogy a Juventus nem rendelkezik a szükséges anyagiakkal, Praszler és Sadovskit alighanem más egyesületeknek engedik át.

TERMÉSZETJÁRÁS

A tornaegyesület turista osztálya vasárnap 28-án, könnyű, családi jellegű kirándulást indít az első szigetnél levő Buchnitz-tanyára. Találkozás reggel 9 órakor a cukorgyári kempnél. Vezető: Grumás Károly. Május elsején ugyancsak könnyű, egésznapos kirándulás a hármasszigetre, 9 órai indulással a cukorgyári kempből. Vezető: Martini Károlyné.

A parlament elé került az új magyar sajtó-javaslat

Budapest. (Rador). Radocsy László igazságügyminiszter a képviselőházban beterjesztette a sajtó szervezéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslat fontosabb pontjai a következők:

1. Külföldi állampolgárok semmi befolyást sem gyakorolhatnak a magyar lapok szerkesztésére. 2. Lapkiadó-társaságok tagjai és részvényesei csak magyar állampolgárok lehetnek. 3. A kormány ellenőrzést gyakorol a külföldi lapok felett és beillesztetheti azoknak az országba való hozatalát. 4. A kormány megtilthatja azon hírek közlését, amelyeknek nyilvánvaló célja a szenzációhajhászás. 5. Bűnügyekben a lapok csak szabados tényállást közölhetnek és azt se a lap első oldalán, vagy nagy betűkkel. Tilos a bűntettesek fényképének közlése. 6. A tiltott közlés büntetését szigorítják. 7. Tilos olyan perokról írni, amelyek a családi viszonyra vonatkoznak. 8. A parlament tagjainak és a hatóságnak becsületvédelmét a javaslat megszigorítja és a hatósági személyek rágalmozásának, vagy becsületértékelésének büntetését növeji. 9. A felelős szerkesztő a büntetőtörvénykönyv szerint felelős minden lapközleményért. 10. Sajtóügyben gyorsították a büntető eljárás.

Rádióműsor

— Romániai többszámítás. —

Magyar nyelvű hírek

18.30: Reichsender Böhmen. 18.30: Pozsony. 19.30: Reichsender Böhmen 21: Radio Toulouse 20.55: Roma II. és Roma Radio. 19.55: Radio Románia. 23.45: Pozsony. 23.50: Besztercebánya. 23.45: Radio Toulouse és Strasbourg.

SZOMBAT, APRILIS 27.

Bucuresti, Radio-Románia. 13.55: Időjelzés, vizuálisjelzés, háztartási és orvosi tanácsok. 14: Hírek, sportközlemények. 24: A feltámadást szertartások közvetítése a Szent Patriarcha-tusról.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éntrend. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13-10: Éneklő Ifjúság. 13.40: Hírek. 13.55: Szabó Pál gondolkázik zongorakísérettel. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizuálisjelzés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 16.45: Üzenetek a Nemzetközi Vásárból. 17.45: Időjelzés, időjárásjelzés, hírek. 18.15: Bercsenyi Irén és Gáspár Ilona cimbalmozik. 18.45: A házi betegápolás tudománya. Hangfelvétel. 19.15: Kiss Lajos cigánzenekara muzsikál. 20.15: Hírek. 20.40: Muzsikál a múlt. Lehár Ferenc élete dalban, muzsikában és prózában. 22.40: Hírek, időjárásjelzés. 23.10: A rádió szalonzenekara játszik. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Farkas Jenő cigánzenekara muzsikál. Mindszenty István énekel.

Budapest II. 19.45: Mezőgazdasági félóra. 20.25: Faragó Ibolya zongorázik. Olasz zongoramuzsika. 21: Hírek, löversenveredmények. 21.25: Vallásos közvetítés Kassáról. 22: A facipő. Paganini-legenda. Felolvasás. 22.30: Kamarazene hanglemezeiről. 23.10: Időjárásjelzés.

KAMARA SZINHÁZ

Idényszáró bucsuelőadások

VASÁRNAP 2, 6 és 9 órakor:

Kölcsonkért feleség

szenzációs operettújdonosság.

Hétfőn 3 órakor: „PÉTER“ Aszlányi-vígjáték, olcsóhelyárakkal.

Hétfőn 6 órakor: „KI GYEREKE VAGYOK ÉN?“ operett-bohózat.

Hétfőn 9 órakor: KÖLCSONKÉRT FELESÉG

Kedden 9 órakor: KÖLCSONKÉRT FELESÉG

Szerdán 3 órakor: KÖLCSONKÉRT FELESÉG

Szerdán 6 órakor: UTOLSÓ IÁNC, Herczeg Ferenc darabja.

Szerdán 9 órakor: KI GYEREKE VAGYOK ÉN?

APROHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu**. Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 leu**. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

ALKALMAZÁST NYER

Szobalány kerestetik. Str. Cloșca 12. L. 7. 2100

Felvétetik házmeztársalád belvárosi, emeletes bérházhoz, kétszobás lakással, május 1-re. Jelentkezés: Str. Consistorului 29. 2113

Középkorú zsidónő, aki a háztartás vezetését teljesen ellátja, azonnalra felvétetik. Cim: Str. Baritiu No. 22., I. em. 2109

Utazót strandtáskák eladására keresek. Str. I. Serb 11., ap. 4. (Jövedelmező metékcikk). 2079

Bejáró-szobalány felvétetik. Cim a kiadóban. 2102

Bejárónőt jó bizonyítvánnyal azonnalra felveszek. Cim a kiadóban. 2104

LAKÁS

Német uricsaládnál butorozott szobát keres fiatalember. Cimeket a kiadóba kér.

Különbejáratu, elegánsan butorozott, uccai szoba, közvetlen fürdőszobával a centrumban kiadó. Str. Take Ionescu 7. 2107

Azonnal, vagy május 1-re emeleti urlakás a Bul. Carol 44. sz. alatt kiadó. 2079

Négyszobás, összkomfortos modern lakás összes mellékkeliségekkel május 1-re kiadó. Str. Mocioni 20. Frdeklődni: P. Mihai Viteazul 11. 1970

VÉTEL-ELADÁS

Sürgősen eladó fehér gardrobszekrény, külföldi emali-fürdőkád, ólágú csillár, világító transzparens, helyi fogyasztógép (orvosnak). Calea Banatului 1. 2114

Különléle butorok, halberendezés eladók. Str. Alexandri 4. 2115

Használt jó állapotú, kisebb méretű költőgépre kér legolcsóbb ajánlatot a házmester. P. Imp. Traian 3. 2101

Önémet ebédő és más butor eladó. Str. Alexandri 9. II. 6. 2087

Daráló eladó: Taganyi-gazdaság

Str. Episcopiei 10.

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden árfokozatban. KÖLCSONOK elsőhelyi betéblázásra. HATSCHER ingatlanforgalmiroda, Arad Bul. Carol 46 (Lakás ugyanott). Telefon: 26-95. 1508

KÜLÖNFELEK

A világhírű grafológus, aki mindent tud és megmond, már a belépésnél neven szólítja Önt, megérkezett. Str. Metianul 1. szám alatt fogad egész nap. Meggyőződés tudásáról ingyenes. 2108

Kelleti és belöldi perzsaszőnyegek, dióháló modern ebédő, kombinált szobák, recamlerek, varrógépek, amerikai íróasztal, írógépek, Pianino, rövid keresztűres zongora és rövid zongora, Stingl-gyártmány, olcsón eladó. Veszünk teljes lakásberendezést: ékszerket, z. logkolcsont közvetítünk a temesvári zálogházba, előleget adunk, olcsón hesszabbítottunk. Tempo bizományi üzlet Fischer Eliz-palota.

Legújabb jelentéseink:

Ezerháromszáz repülőgéppel erőteljes tevékenységet fejt ki Norvégiában a német haderő

Angol hadihajókat bombáztak a német légi egységek

Róma. (Rador.) A Popolo di Roma külön tudósítója jelenti, hogy a német hadseregnek Norvégiában 1300 repülőgépe van amelyek közül 800 nehéz bombavető, 200 könnyű bombavető és 300 vadászipilógép.

Berlinből jelentik: A német hadseregparancsnok-ság közli: Angol tengeri egységek április 25-én támadást intéztek Narvik ellen. Trondhjembe csapatmeg-erősítések és nagyobb hadianyagszállítmány érkezett. Bergen vidékén a németek az egész környéket elfoglalták és az ellenség ellenállását megtörték. A légi had-erők támogatásával a német csapatok Oslótól északra és északnyugatra előre haladtak és a terület kiszéle-sítették. Több helyen a harcok még folynak. Bomba-támadást intéztek felvonuló csapatok utak és külön-böző szállítmányok ellen. A norvég partok mentén több bombát dobtak angol hadihajókra és ennek kö-

vetkezében egy aknaszedő hajó és szállítóegység zá-tonyra futott, egy torpedóromboló megsérült, egy tartályhajó kigyulladt és azt a légénység elhagyta. Ezen kívül bombát dobtak több más ellenséges hajó-ra is. Az angolok támadást intéztek a Trondhjem kö-zelében levő repülőter ellen. Több repülőgépet az an-gol bombák szilánkjai megrongáltak. Az angolok ugyan-csak légitámadást intéztek Osló ellen, anélkül azon-ban, hogy katonai célpontokban kárt tettek volna. A városban az ellenséges bombák hatásait még nem le-hetett pontosan megállapítani. A nyugati frontról nin-csen jelenteni való. A felderítő repülések során egy német gép belga területen kényszerleszállást végzett. Az éjszaka több angol gép német földre nyomult és a Sylt sziget közelében ezek közül egyet lelőttek. (Rador.)

Angol cégek részvétele a délkelet-európai árukiállításokon

London. (Rador.) Shakespeare külkereske-delmi miniszteriumi államtitkár megkérdez-ték, hogy angol vállalat miért nem szerepelt a zágrábi kiállításon, ahol a 160 kiállító közül 120 német volt. Az államtitkár kijelentette, hogy az angol kereskedelmi vállalatok figvel-mét felhívta a kiállításra és a brit kormány óhajtáná is, hogy angol cégek hasonló nemzet közti vásárokon résztvegyenek és bemutassák a brit termékeket, de kényszeríteni nem tudja őket. Különben is megbeszélte az United King-don Commercial Corporationnal, hogy a jövő-ben a délkelet-európai ilyen természetű vásá-rokon vegyen részt.

Lengyel hadbírótság — Franciaországban

Párisból jelentik: A hivatalos lap leg-újabb száma közli azt a határozatot, amely-nek értelmében hozzájárulnak lengyel kato-nai hadbírósnak francia területen való fel-állításához. A határozat kimondja, hogy a lengyel hadbírótság ítélkezik minden olyan kihágás ügyében, amelyet a lengyel hadsereg kötelekébe tartozó egyének francia területen elkövettek. (Rador.)

LAPZÁRTA:

(Rador-jelentések)

WASHINGTON. A Reuter-iroda jelenti: Göring marsall részvétét fejezte ki Losey kapitánynak, a stockholmi amerikai követség katonai attaséjának halála alkalmából. A kapitány néhány nappal ezelőtt Norvégiában egy német légitámadás során meghalt. A washingtoni német követség katonai attaséja nyújtotta át Göring marsall személyes üzenetét Arnold tábornoknak, az amerikai légihaderő főnökének.

BUDAPEST. A magyar képviselőház mentelmi bizottsága Szemere Béla ismét ügyében határozatot hozott és javasolta, hogy Szemerét husz napra tiltásuk ki a képviselőház üléséről.

STOCKHOLM. A Trellenborg Tüningen jelenti, hogy a múlt szerdán két német szállítóhajó elsüllyedt a Sund-szoros déli részén. A hajók közül az egyik 5 ezer, a másik 3 ezer tonnás volt.

BERLIN. A lapok jelentése szerint a háború ki-törése óta 23 német harctéri tudósító halt hősi halált.

MADRID. A hadügyminiszterium különleges bíróságok működését rendelte el, amely a katonatisztek politikai megbízhatóságát vizsgálja felül. Az egykori szabadkőműves és kommunista tisztakat törölni fogják a tisztikarból.

BERLIN. A Német Távirati Iroda jelenti, hogy pénteken éjjel két angol bombázó gép megjelent Aalborg légikikötő mellett. A német légvédelmi tüzér-ség az egyik gépet lelőtte. A gép személyzete zítő-ernyők igénybevételével megmenekült. A másik an-gol gép elmenekült.

BUDAPEST. A Magyar Tudományos Akadémia péntek délutáni ülésén újabb három évi időtartamra ismét elnökké választotta József királyi herceget, az akadémia eddigi elnökét.

NEWYORK. A Német Távirati Iroda közli a Con-te di Savoia olasz hajó kapitányának nyilatkozatát amely szerint az angolok nyolc óra hosszat vissza-tartták a gőzöst Gibraltárban, 1174 zsák levelet koboztak el és több utast letartóztattak. Hasonlóke-pen jelentés érkezett arról, hogy Southamptonban az angolok a Westerland, a Holland-Amerika-társaság hajójának 226 zsákból álló postaszállítmányát lefog-lalták.

GIBRALTÁR. Opel Fritz német nagyiparos, aki a Conte di Savoia fedélzetén Gibraltárba érkezett az angol hatóságok letartóztatták, szabadlábra került és folytatja útját Newyork felé.

LONDON. Hivatalosan közlik, hogy a kenti herceg megvált az „Admiralty Intelligence” szolgálá-tából és a brit légi haderő kiképző vezérkarához ka-pott beosztást, hogy minél jobban elsajátíthassa a vezérkari tisztek teendőit, a király felhatalmazta, hogy ideiglenesen lemondjon a légügyi marsall-rangról és ehelyett a „Group Kaptain” rangot vette fel.

Katonai szolgálatra kötelezték a lengyelországi német férfilakosságot

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda je-lenti, hogy dr. Franck lengyelországi főkörmányzó és Blaskovics tábornok, a lengyelországi német csa-patok főparancsnoka rendelkezést adtak ki, amelyben

a főkörmányzóságban élő német férfilakosságot 19-től 44 éves korhatárig katonai szolgálatra kö-teleznek. Hir szerint a rendelkezést a német lakosság egyenes kívánságára szüjtették meg.

Szlovákia előkészületet tett tíz korosztály behívására?

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség közli a csehszlovák sajtóirodának azt a híret, amely szerint a szlovák kormány kiadta a szükséges rendelkezést a legfiatalabb tíz kor-osztály esetleges behívására. A sajtóiroda

közli még, hogy Szlovákiában tehergépkocsi-kat, járműveket rekvirálnak a németek részé-re és hogy Pozsonyban, valamint több más városban nagyobb létszámú német csapatot összpontosítottak. (Rador.)

Véres harcok a távolkeleti hadszíntéren

Hong Kong. (Rador.) A kai-fengi nagy ki-nai győzelemről érkezett jelentések szerint a kínai csapatok elfoglalták a japán főhadiszál-lást is. A város központjában uccai harcok folytak le és a japánok nagy veszteségeket szenvedtek. Kilencvenhat tisztet és 1800 ka-tonát megöltek. A japán csapatok parancsno-

ka is elesett. A harc még véresebb volt csü-törtök délután nemcsak az uccakon, hanem a laktanyákban is, ahol a japánok eltorlaszolták magukat. A japán üzleteket és raktárakat fel-gyújtották, a város házaira pedig a kínai nemzeti lobogót tüzték ki.

Három angol repülőgépanyahajó érkezett a norvég vizekre

Meg nem erősített hírek szerint angol és norvég csapatok visszafoglalták Rörös városát

Stockholm. Rador. A stockholmi lapok jelen-tik, hogy három nagy repülőgépanyahajó érke-zett az egyik északnorvégiai fjordba és a hajók vadászipilógépeket vittek magukkal.

London. A németek tegnapi előnyomulásuk során elfoglalták az Osterdalban fekvő Rörös vá-rosát. Az angol és norvég csapatok ellentáma-dást indítottak és kiszorították a németeket Rö-rosból. A németek délnyugati irányban vonultak vissza. Ugyancsak stockholmi jelentés szerint az angol hadihajók benyomultak a trondhjemmi fjord-ba. Az ottani parti ütlegek heves tüzzel fogadták az angol hajókat, amelyek hosszabb ideig bombáz-ták a fjordban levő német torpedórombolókat. Ezt a stockholmi hírt London szerint fenntartás-sal kell fogadni, amíg ezt hivatalos angol jelentés meg nem erősíti. A hír szerint a hadihajók el-érték Agdenedet, ahonnan a német ütlegek ural-ták a fjord bejáratát. A németeknek egy könnyű cirkálója és több torpedórombolója tartózkodik a fjord belsejében ahonnan kövik az angol és norvég csapatok szárnyait. A steinkjeri szaka-szon a harcokban már résztvesznek az angol va-dászipilógépek is, amelyek lelőttek egy német bom-bázó gépet. Csütörtökön sok angol és francia lég-elhárító ágyú érkezett és most már a szövetséges és norvég csapatok is rendelkeznek azokkal az eszközökkel, amelyek segítségével elháríthatják a bombázás veszelmét.

Londonból jelentik: A hadügyminiszterium hivatalosan közli, hogy a Délnorvégiában mű-

ködő szövetséges csapatokat jelentős számu el-lenséges haderő támadta meg. A németeket köz-pes kaliberű ágyúk, harckocsik és alacsonyan szálló repülőgépek támogatták. Ennek követke-zésében néhány helyen visszavonulásra volt szük-ség.

Londonból jelentik: Több gépből álló angol légi egységek támadást intéztek az ellenség nor-végiai és dániai támaszpontjai ellen. A légügyi miniszterium közli, hogy az oslói fjordban, Weljo mellett levő petróleumtartályok ellen támadást in-tézték. A német szállítókat az oslói fjordban és Stavangertől északnyugatra igyekeztek megaka-dályozni. Nyolc német repülőgépet lelőttek. Öt angol gép hiányzik és több más gép megsérült.

Stainkiertől északra nem voltak harcok, de élénk járőrtevékenység folyt. A narviki körzetből nincs jelenteni való.

Párisból jelentik: A norvégiai harcok során az ellenfelek szemtől-szemben állanak. Az északi vidéken a helyzet változatlan. A tegnapi német jelentés közölte, hogy Narviktól északra, 30 kilo-méternyi távolságra jelentősszámu szövetséges csapatokkal harcoltak. A hadműveleteket a ked-vezőtlen időjárás akadályozza, mivel hóvihár dü-höng és a hőmérő 15 fok hideget mutat. Délen a németek jelentős erősítéseket kaptak és növelték a nyomást. A szövetséges csapatok Lillehammer-nél visszavonultak és a várost a német csapatok elfoglalták. A visszavonulásnál csupán a szövét-séges elővédcsapatokról van szó. (Rador.)